

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 — "
Pe 3 luni . . . 7 — "
Pe o lună . . . 2-40 "

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Multămite publice și Loc
deschis co tă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Universitate românească.

— Un cuvânt către prelații noștri. —

În întreaga monarhie austro-ungară toate popoarele cari au o conștiință națională bine dezvoltată și o putere de viață neistovită, luptă în timpul din urmă pentru dobândirea celor mai înalte drepturi la care poate aspira un popor: pentru dobândirea de universități naționale.

În lupta aceasta de afirmare orice mijloc e sfânt orice procedeu e scuzat și astfel vedem pe studenții italieni în Innsbruck și la Viena cerând cu arma în mână universitate italiană la Triest, și ei, reprezentanții unui popor numai de 700.000 de suflete, nu se dau îndărăpt nici în fața armatei și nici în fața perspectivei de a înfunda temnița. Fanatismul acestor bravi tineri se vede că i-a însuflețit și pe studenții ruteni din Galizia cari s'au pus în grevă, au suferit foame în temniță, unii au fost chiar împușcați sau relegați dela toate universitățile din Austria, astăzi însă, deși nu-și văd încă visul cu ochii, au asigurarea M. S. Împăratului că peste zece ani națiunea ruteană va primi universitate națională. Fără de jertfă nu poți dobândi nimic, mai ales în monarhia noastră.

Dintre toate naționalitățile Austro-Ungariei, cari în decursul veacurilor au fost stâlpii tari ai monarhiei și ai dinastiei, cari au plătit bir în sânge și în bani, cari au dat totdeauna probe de indiscutabilă loialitate, numai Românii nu posed școli superioare, deoarece ei nu le-au pretins cum trebuia. Numai națiunea română din acest imperiu are datorii, drepturi însă de loc. Numai de cerințele sufletești ale acestui credincios și blând popor, ai cărui fii au murit în umbra pajurii duple pe toate câmpurile de bătaie ale Europei, unde au strălucit și au învins armele habsburgice, nu s'a îngrijit nime.

Am fost cei dintâi la împlinirea datoriei, și cei din urmă la pretenții. Astăzi când Italianilor li s'a promis o universitate în timpul cel mai apropiat, când Rutenii vor primi-o pe a lor peste 10 ani, când Cehii mai cer una la Brün, pe lângă cea pe care o au deja în Praga, când Croații au una la Agram, Polonii, deși mai puțin la număr decât noi, posed chiar două universități. Germanii cinci, iar Ungurii vor avea în timpul cel mai scurt patru, venim și noi, — deși în ora a 11-a — și pretindem, nu cerem, ca în schimbul atâtor jertfe ce am adus până acuma, să ni-se deie și nouă o universitate românească, măcar cu trei facultăți.

N'avem în Ungaria nici o școală românească superioară, fie comercială, fie poli-tehnică, necum o universitate. Tot astfel și frații din Bucovina, dacă facem excepție de 13 catedre, pe cari le ocupă profesori români fără să fie însă toate românești.

Cu pseudoștiința ce o profesează un alde Alexici, Moldovan sau Șeghescu nu mai putem fi mulțumiți: ne facem de rușine!

Ungurii afirmă la orice ocazie că ei nu sunt împotriva aspirațiilor noastre culturale; acuma e momentul să întărească cele spuse, să dea probe de toleranță și libertatea pe care o trâmbiță în lume. Sau voiesc să încerce răbdarea noastră, să ne ducă la extern, cum au făcut polonii cu rutenii și germanii cu italienii?

Neamul nostru nu-i un neam sterp, de iobagi, căci din sânul său au ieșit savanți cari azi ar putea face cinste oricărei universități din lume. Să ne gândim numai la profesorii I. Bogdan, Bianu, Babeș, Ursu, Pușcariu, Iosif Popovici etc. cari de ar fi avut o universitate națională în țara lor, n'ar fi fost siliți să treacă, și atunci am fi văzut studenți români din alte părți cum ar fi alergat în cete să se adape la izvoarele științei românești din Ungaria. Un istoric ca dr. I. S. Sârbu n'ar trebui, să fie popă într'un sat dela țară.

O universitate ca focar de știință e și un centru de gravitație culturală și chiar politică. Austria a înțeles faptul acesta când a înființat universitățile polone din Krakovia și din Lemberg ca să paralizeze pe cea din Varșovia și să-i rețină pe studenții poloni în Galizia, iar pe de altă parte să atragă pe studenții poloni din Rusia.

Cu acelaș scop se va crea și universitatea ruteană, cu care a fost înființată și cea din Cernăuți, deși aici prevederile diplomaților austriaci au dat în mare parte faliment, căci în loc ca universitatea germană din Cernăuți, — care n'are rost să fie așa cum e, — să o paralizeze pe cea din Iași, aceasta s'a ridicat așa de mult, încât a lăsat-o pe cea din Cernăuți în multe privințe în urmă.

Afară de facultatea de teologie, care-i cea dintâi în toate țările ortodoxe, celelalte au — cu puține excepții — profesori foarte slabi, a căror știință nu poate atrage studenți străini la Cernăuți.

O universitate românească în Ungaria, dacă s'ar bucura de toate libertățile și ar fi înzestrată cu fonduri îndestulătoare, ar fi un punct de atracție și pentru studenții români din afară, iar ai noștri n'ar mai fi nevoiți să-și deie banul lor în țări străine, căci ar rămânea acasă, ar fi cu trup și cu suflet și mai mult legați de țara lor.

Universitatea românească e cea mai superioară expresie a aspirațiilor noastre culturale. E sinteza nizuințelor noastre spre un progres la înălțimea vremii. E cea dintâi afirmare ce se impune unui popor de aproape patru milioane, dacă acest popor n'a făcut încă cel din urmă gest de renunțare la demnita-

tea lui națională. Și adevărul acesta ne îndreaptă gândul către cei dintâi demnitari ai acestui popor, către cei dintâi păzitori legali azi ai așezămintelor noastre școlare, către căpeteniile celor două biserici românești. Ei sunt în primul rând răspunzători de viitorul culturii românești și tot ei cei datorii —, fie luptând fără zăbavă, fie purcezând pe cărările înțelepciunii, — să înlesnească cea dintâi cucerire pe seama culturii noastre, să risipească cu puterea cârjei arhieriești toate piedecile ce s'ar pune în calea universității românești în Ungaria.

Către arhieriei celor două biserici ale noastre, se îndreaptă deci înainte de toate, cuvântul nostru. Am auzit și noi, turma păstorită, și desigur au auzit și ei, păstorii noștri, — ei chiar din nemijlocită apropiere — că guvernul nu voiește să ne stângenească în nizuințele noastre culturale. Asigurarea aceasta ni-s'a dat în timpul din urmă aproape cu fiecare prilej. Fraza: „naționalitățile au o nețărmurită libertate culturală în Ungaria” a ajuns azi un dicton predilect în lumea potrivnicilor noștri și eufemismul ei, guvernul și-a dat osteneală, să zăpăcească și atențiunea străinătății. Din fiecare mișcare culturală a noastră, presa ungurească își face un titlu de liberalism și de căteori n'am citit de vre-un an încoace ditirambi plasați în presa din străinătate spre glorificarea acestui liberalism fabulos.

Vedem, de altă parte, că guvernul, nu numai cel actual, ci toate guvernele dela restaurarea constituției și până astăzi, au contat și contează mult pe sprijinul politic al arhieriei noștri. Și arhieriei noștri nici n'au lipsit niciodată dela „datoria lor diplomatică” de-a oferi acest sprijin, ori de-câte ori guvernele erau greu strâmtorate de opoziție. În calitate de membri ai camerei magnaților, arhieriei noștri, — inspirați întotdeauna de „considerații superioare” — au votat mereu cu guvernul, ori de câte ori acesta sporea garanțiile legale ale intereselor pur maghiare. Dacă, din când în când, arhieriei noștri au lipsit totuși dela această „datorie” a lor (pe timpul reformelor bisericiești și pe timpul legii școlare a lui Apponyi, de pildă), cazurile aceste pot să fie socotite ca mici abateri n. mai, dela o regulă generală.

Iată și sâmbătă, în camera magnaților, în fruntea listei prelaților, cari și-au dat votul pentru reformele militare, se poate citi numele Excelenței Sale mitropolitului dr. Victor Mihali și ceva mai jos numele Preașfinților Lor dr. Demetriu Radu, dr. Vasile Hossu și Ioan I. Papp. Adevărat, că și fără voturile sfinților lor, camera magnaților ar fi adoptat

odioasele proiecte, deși nu cu 170, ci numai cu 166 de voturi. Dacă n'ar fi fost împiedecat nici unul din arhierii noștri să participe la votare, se adoptau, firește, cu 172 de voturi. Diferența e mică, adevărat, — considerațiile „superioare”, iarăși adevărat. Și nu trebuie să ne mai revocăm în gând toate dispozițiile acestor reforme, atât de salutare maghiarismului și atât de păgubitoare aspirațiilor noastre.

Dar, tocmai având și noi la rândul nostru, o deplină considerație pentru considerațiile superioare ce luminează pașii căpeteniilor noastre bisericesti naționale, să ne transpunem o clipă în sferile acestor înalte considerații și să purcedem a desluși, care poate să fie folosul, imediat și cu sorți de siguranță, al unei atitudini de-un loialism atât de desăvârșit și de statornic. Acest folos nu poate fi altul decât predisponerea treptată și sigură a guvernului pentru o atitudine, dacă nu tot atât de loială față de aspirațiile românești, ai căror reprezentanți sunt, pentru că *trebuie să fie* și arhierii noștri, măcar în gradul principiilor lui de liberalism cultural ce ne pune în perspectivă.

Credem deci că arhierii noștri sunt azi, după atâtea jertfe, în drept să *ceară guvernului o răsplată*.

Credem, că ar fi acum, datorită imperioasă a capilor noștri bisericesti, uniți și neuniți, ca împreună să pretindă dela guvern în schimbul atitudinii lor de până acuma, o universitate românească în Ungaria. Să ne fie dat ochilor noștri întocmai ca la Blaj,—unde tot în numele culturii românești au fost împreună — să vedem pe șefii bisericilor noastre pășind mână în mână, și cu o hotărâre supremă pentru dobândirea unei universități naționale!

Și în vreme ce ei, cei dintâi păzitori ai așezămintelor noastre culturale, vor face toate demersurile pentru încoronarea acestor așezăminte cu o universitate, tinerimea universitară românească din Țara Ungurească trebuie să ieie exemplul de neînfricată jertfă dela studenții celorlalte naționalități din Austria, iar deputații noștri să discute această chestiune ardentă în adunările populare apropiate.

Ori, noi să rămânem veșnic cea din urmă nație în mărita împărăție austriacă? Așteptăm răspuns!

De ce se tem... Unui ziar din Țară i-se raportează următorul fapt interesant din culisele partidului guvernamental:

Presidiul acestui partid, comandase dela directorul ziarului semi-oficial „Budapesti Napló”, dr. Eduard Pályi, un milion de exemplare cari să conțină discursul președintelui Tisza și un articol al directorului, îndreptat contra obstrucției și a opoziției.

Comanda a fost executată și predată, în schimbul unui preț de 6 heleri de bucată.

Aceste exemplare fiind aduse în club, și citite de deputați, aceștia au observat că articolul directorului Pályi conținea cele mai aspre injurii la adresa naționalităților, la românilor și a slovacilor în special.

Numeroși deputați s'au enervat atunci și au apostrofat cu vehemență pe primul ministru, declarându-i că nu pot răspândi astfel de scrieri în departamentele lor electorale, unde un mare contingent de alegători îl furnizează naționalitățile.

Acest milion de exemplare n'a mai fost atunci împărțit. S'a comandat însă un alt milion de exemplare, în care pasajele cari atacă naționalitățile, să fie suprimate.

„Pasajele” deci au fost suprimate numai în exemplarele și conținutul lor rămas în suflețe. Toți câți s'au vândut la alegerile parlamentare pot să facă cetind aceste rânduri următoarea reflexie: Noi am fost și suntem unelte atât de rușinoase în mâna potrivnicilor neamului nostru, încât până și ei se jenează să deștepte în noi conștiința unei rușini atât de doboritoare.

Lucrările parlamentului ungar. Sâmbătă seara, după cum era de prevăzut, reformele militare au fost votate și în casa magnaților cu o majoritate zdrobitoare. Opoziția abia a putut obține 33 de voturi față de 174 ale guvernului. Dintre membrii români ai casei magnaților au luat parte la ședințe înalt P. S. Sa metropolitul Mihali și Prea S. Lor episcopii Ioan I. Papp, D. Radu și V. Hossu, votând cu toții pentru proiect.

Mâne se va ține în camera deputaților ultima ședință din sesiunea actuală și tot mâne se va inaugura noua sesiune. La posturile de vicepreședinți ai camerei vor candida tot pe cei vechi, Beöthy și Jankovich. Notari vor rămâne iarăși cei vechi, chiar și cei din opoziție vor fi realeși. Nici în membrii comisiilor nu se vor face schimbări. Opoziția nu va pune candi-

dați, refuzând, în urma celor petrecute în cameră, să intre în comisii. Toate partidele din opoziție se vor întruni azi seara în conferință comună, unde vor stabili atitudinea ce o să ia în ședința de mâne. Ele vor cere restituție în integritate, declarând hotărârile de până acum ale camerei ungare, aduse sub președinția lui Tisza, nule.

Noul locțiitor al Galiției. În urma sănătății sale zdruncinate, contele Badeni și-a înaintat demisia din postul de locțiitor al Galiției. Cu această ocaziune, Majestatea Sa monarhul i-a trimis un manuscript împărătesc, în care-i exprimă cele mai adânci simțite mulțămiri pentru serviciul conștientios. Urmas al lui Badeni în scaunul de locțiitor al Galiției va fi numit contele Adam Goluchowsky, deputat în dieta Galiției.

Aduzarea de ieri din Arad. Un amestec bizar de oameni compus din cele mai variate elemente asculta ieri pe piața Tököly vorbirile șablonice ale frunțașilor celor mai dușmane partide din țară. Reprezentanții capitaliștilor și ai preoțimii catolice atât de urgisite de socialiști încercau să toarne însuflețire în inimile maseilor, cari veniseră în nădeidea că vor auzi ceva deosebit, vor avea ocaziune să admire elocința unui Apponyi, Hock și a celorlalți frunțași. Apponyi însă n'a venit Hock tot așa. Just a vorbit cât se poate de prost așa că toată lumea a rămas desiluzionată. Organizatorii adunării se așteptau ca prezența lui Justh în orașul celor 13 martiri să producă însuflețire și entuziasm nedescris, și când colo o răceală lamentabilă s'a instăpănit în sufletele ascultătorilor. Noroc în oratorul socialiștilor D. Bokányi, care încă la primele cuvinte a desghiețat inimile. A vorbit frumos și cu multă vervă despre drepturile poporului, storcând aplauze și aclamări entuziaste și producând elanuri de însuflețire în șirurile muncitorilor. A arătat, cum se batjocorește la noi în Ungaria noțiunea majorității. Majoritatea o poate forma la noi un singur om atunci când i-se pun la dispoziție milioanele țării și baionetele soldaților și jandarmilor, iar milioanele poporului rămân să formeze minoritatea. — Cu drept cuvânt se pot lauda socialiștii că oratorul lor a hătut și a lăsat în umbră pe toți ceilalți vorbitori dela adunarea de ieri: Justh, Bikády, Pogányi, Dr. Nagy Sándor și poporalul Zboray. La urmă adunarea a primit o moțiune, în care cetățenii orașului Arad declară hotărârile guvernului ilegale, votează neîncredere lui Tisza și îl provoacă să depună mandatul de deputat ce i-au incredințat alegătorii din Arad.

Lucruri vechi.

De Guy de Maupassant.

Dragă Coletta,

Nu știu deți mai aduci amintede un vers al d-lui Sainte-Beuve pe care l-am cetit împreună amândouă și care mi-a rămas întipărit în mințe; mie acest vers îmi spune multe și de câtva timp încoace mai ales, deseori el mi-a liniștit bietul meu suflet zbuciumat. Iată-l:

Să te naști, să trăiești și să mori în aceiaș casă!

Sunt acum cu totul singură în casa asta în care m'am născut, în care am trăit, în care sper să mor. Nu-mi sunt vesele toate zilele dar îmi sunt dragi, căci mă nconjoară numai amintiri.

Fiu-meu Henric e avocat: vine să mă vadă de două ori pe an. Ioana trăiește cu bărbatul ei tocmai în celălalt capăt al Franței și în fiecare toamnă mă duc eu s'o vad. Sunt aici, așa-dar, singură, cu totul singură dar înconjurată de lucruri cunoscute care neconțin îmi vorbesc de ai mei, și de cei morți și de vii ce sunt de parte.

Nu prea mai cetesc, am îmbătrânit; dar mă gândesc într-una ori, mai de grabă, visez. O, nu mai visez ca altădată. Ți-aduci aminte de plămuirile noastre nebune, de întâmplările pe care creerul nostru de douăzeci de ani le făurea, de zările de fericire întrezărite!

Nimic din toate astea nu s'a isbândit; ori, mai bine, s'a întâmplat altceva mai puțin fermecător, mai puțin poetic, dar îndestulător pentru cei ce știu să-și primească partea lor în viață cu eroism.

Știi tu de ce așa de adeseori suntem nefericite noi femeile? Pentru că în tinerețe prea ne nvață să credem în fericire! Nici-odată nu suntem crescute cu gândul de a ne împotrivi, de a lupta de a suferi. Și, la cea dintâi lovitură, inima ni-se sfarmă; așteptăm cu sufletul deschis potop de întâmplări fericite. Și întâmplările nu vin decât pe jumătate bune, iar noi pornim a plânge. Fericirea, adevărata fericire a visurilor noastre am învățat să o cunosc. Ea nu e o fericire uriașă ce ne iese în cale — căci prea rare și prea scurte sunt fericirile mari — ci e numai neconținută așteptare a unui șir de bucurii, ce nu vin niciodată. Fericirea e așteptarea fericită; e zarea speranțelor; e iluzia fără sfârșit. Da, draga mea, singurul lucru bun sunt iluziile; și, așa de bătrână cum sunt, îmi făuresc încă iluzii în fiecare zi; și-au schimbat doar ținta, dorințele mele ne mai fiind aceleași. Îți spuneam, dar că mi petrec visând timpul cel mai bun. Ce-aș putea face altceva? În două chipuri visez. Ți-le spui căci poate-ți vor prinde bine odată.

O, întâiul e foarte simplu; mă așez dinaintea focului într'un fotoliu scurt, moale pentru oasele mele bătrâne, și mă întorc spre cele lăsate în urmă.

Ce scurtă e viața! mai ales viețile ce se trec în acelaș loc:

Să te naști, să trăiești și să mori în aceiaș casă!

Amintirile sunt ingrămădite, strânse una într-alta și când ai îmbătrânit și-se pare câte odată că nu-s decât abia vre-o zece zile de când erai tânără. Totul a alunecat ușor ca și cum n'ar fi vorba decât de o zi: dimineața, amiază, seara: și vine noaptea apoi, noaptea fără zori!

Privind focul ceasuri întregi, trecutul învie ca și cum ar fi fost ieri. Nu mai știi unde ești; visul te ia cu el și străbate din nou întreaga-ți viață.

Deseori mi-se pare că sunt iar copilă — vin din urmă adieri de altădată, simțiri de ale tinereții, avânturi chiar, bătaii de inimă, toată seva vârstei de optsprezece ani; și, limpede ca a-vea, am nălcirea celor uitate.

O cum mă zguduie unele amintiri ale plimbărilor din tinerețe! Aici, în fotoliul meu, în fața focului, am revăzut ciudat aseară un asfințit de soare deasupra muntelui St.-Michel și, îndată după aceea, o vânătoare pe cai în pădurea dela Uville; simțeam miros de pământ umed și de foi pline de rouă și dogoarea astrului uriaș ce se cufundă în ape și căldura încropită a ultimelor lui raze în vreme ce alergam în goana calului prin crâng. Și tot ce gândeam atunci, avântul poetic în fața nesfârșitelor depărtări ale mării, plăcerea vie, fericirea ce simțeam la foșnetul crângilor, cele mai mărunte gânduri, tot,

Momente din politica ungurească.

Un scurt bilanț.

Ce aduce ceasul — nu aduce anul. Câte nu s'au întâmplat în cursul unei singure luni în scumpa noastră patrie? Atâta zbucium, atâtea lupte și încăierări, acte tiranice și de revoluție, grandoare și decadentă — în fine zile memorabile, istorice.

Luna Mai ne-a adus pe Tisza în fruntea parlamentului ungar și baricade pe străzile Budapestei. Iar luna Iunie duce mai departe faptele și mișcările începute în luna trecută, le completează cu momente noi, tragice sau chiar comice.

Caracteristica vieții politice și sociale din ultimele treizeci de zile e că *impotriva forței a fost impotrivire cu forța*. Și guvernul, și opoziția și masele muncitoare s'au folosit de această lozincă. Iar ca o urmare fatală a acestei tactice e vărsare de sânge, căci cea din urmă rezervă a politicii, este totdeauna sângele.

Aceleaș cauze dau naștere la aceleaș urmări. Confiscarea presei, a libertății de întrunire și de manifestare populară din partea cârmuirii a provocat protestul barbar și sângeros al muncitorimei, la 23 Mai, muncitorimea care după lungi experiențe s'a convins că nedreptatea nu poate fi învinsă decât prin violență.

Ce a urmat după această zi de revoluție? *Contrarevoluție* a guvernului. Starea de asediu în Budapesta, 800 de arestări, copleșirea parlamentului cu poliție. Și apoi cu teroarea baionetei; cu amenințarea unei noi băi de sânge, cu cea mai infamă violare de lege și cu proclamarea unui regim de permanentă violență „s'a făcut” „lege” din reformele militare. Majoritatea guvernamentală s'a gândit la vorba lui Ibsen: *Acela e tare care este singur*. De aceia a fost însărcinat inspectorul cu proclamarea unui regim de permanentă pe deputații rămași *singuri* ...au fost și *tari*

și în stare să „voteze” cu repeziciunea unei mașini de prim calibru toate proiectele de legi.

Și guvernul și opoziția au publicat apoi o proclamațiune către națiune. Guvernul afirmă că a salvat parlamentul și națiunea, iar opoziția declară că trebuie deabia salvat parlamentul și biata națiune.

Contraziceri și saluturi politice.

Foarte just relevase d. deputat dr. Alex. Vaida-Voevod, în interviewul ce-l acordase „Românului”, că atunci când Tisza se identificase cu rezoluția militară, care era baza tratativelor între guvernul Khuen-Hederváry și partidul kossuthist — el era mai radical decât partidele 48-iste. Căci acelaș Tisza care prin nelegiuri a ridicat la lege reformele militare, — acum două luni primejduise mai mult ca oricine existența acestor reforme: Demisionând contele Khuen-Hederváry, Tisza conjurase atunci partidul guvernamental să opui rezistență Vienei, să opui rezistență reformelor militare, cari nu pun frâu prerogativelor coroanei asupra armatei. Astăzi însă el a devenit dintrodată cel mai fanatic partizan și apărător al militarismului negru-galben. Și rostul acestei contraziceri, acestui salt politic voia să se răzbune pentru desamăgirile și înfrângerile ce le suferise în trecut (1904). Și găsisese momentul prielnic. Pipăise pulsul vremii. Contând pe sprijinul guvernului, al majorității, al puterii armate, — singur fiind de aprobarea coroanei — s'a decis să facă ce-a făcut. Și acum el se mândrește că a învins, că e eroul zilei. Greu nu e, să fii învingător, când de partea ta stă autoritatea, forța, baionetele — și când învinsul n'a avut altceva decât mâinile goale și pe deasupra: povara unui trecut de păcate și un talmeș-balmeș de aliați.

In căutarea de aliați...

Opoziția care duce acum lupta disperată contra guvernului, deși e compusă actualmente din patru partide (justhiștii, kossuthiștii, 48-istii afară de partide și poporali) — totuși nu e destul de încrezătoare în forțele

sale. De aceia e în căutarea de noi aliați. Ar dori să aibă sprijinul naționalităților, și-a întregei opiniuni publice. Și cochetează acum cu toată lumea...

Când deputații obstrucționiști au fost respinși de cordonul de polițiști și soldați; ca să pătrundă în parlament — au demonstrat pe stradă, într'un grup compact. Și îndreptându-se spre clubul partidului poporal, în frunte cu Justh și contele Mihail Karolyi — în fața zidurilor în construcțiune — *își descopereau ei, cei dintâi, capul înaintea lucrătorilor*. Când interesele de partid o cer — devin și nobilii și conții respectuoși și afabili față de muncitorii „în zdrențe și murdari”.

Impresiile unui spectator.

Cu ocazia serbărilor dela Iași

Întâmplător mă găseam în seara zilei de 25 Mai la Sulina, unde se îmbină Dunărea cea lină cu furtunoasele valuri ale Mării Negre. — Nu mă văzusem de mult cu vechiul meu prieten Costache, fapt care ne-a dat prilej să străbatem Dunărea în lung și lat într'o barcărelă ușoară, condusă de cătră un marinar grec, care fredona din când în când câte o melodie, aducându-și aminte de cele șapte insule ale Arhipelagului, unde se desfășoară în prezent tragi-comedia din partea flotei italiene.

Pe nesimțite, farul din largul mării ne vestește zorii zilei și kir Ianis se grăbește să ne aducă în dreptul cheiului, de unde ne-am imbarcat în vapoarașul „Vasile Lupu” care face cursa regulată între Sulina—Tulcea-Galați.

După o noapte senină petrecută între valurile Dunărei și liniștea neobișnuită a mării Negre; încercăm să ațipim pe bordul vapoarașului, cu tendința de a ne face somnul cel puțin până la Tulcea, de unde urma să plec prin Galați la Iași pentru serbări.

Rînd pe rînd pasagerii ocupă cabinele și mai toate canapelele de pe bord, încercând fiecare să-și completeze somnul, intrucât plecarea prea matinală a vapoarașului îi silește mai pe toți călătorii ca să prefere o noapte albă de insomnie, decât să se scoale la ora 2 din noapte, spre a apuca vapoarașul care pleacă din Sulina la ora 3 și jum a. m.

În clipele cele mai fericite de odihnă pentru lumea obosită, își face intrarea triumfală în vapor, *Părintele Stavrofor Gheorghiu*, parohul bisericii românești, împreună cu renumitul cor,

crâmpie de vise, de dorințe, de simțiri, tot, tot s'a întors ca și cum aș trăi iar clipele de atunci, ca și cum de atunci nu s'ar fi scurs cincizeci de ani cari mi-au răcit sângele și mi-au schimbat cu totul nădejdiile.

Dar celălalt chip de a retrăi trecutul e cu mult mai bun.

Știi ori nu, dragă Coletto, că în casa noastră nu se aruncă nimic. Sus, în pod, e o odaie mare de păstrat. „odaia cu vechituri” în care e dus orice lucru ce nu se mai întrebuințează. Deseori mă sui acolo și privesc în juru-mi. Găsesc atunci o mulțime de nimicuri la care nu mă mai gândeam și care mi amintesc multe. Sunt mobile dragi, prietenii din copilărie de care sunt legate aduceri aminte de bucurii și înfrustrări, de zile din viața noastră și care fiind martore la ea, au luat un fel de întrerupere, o fisionomie a lor, ne rămân tovarăși, vai! de cari suntem siguri că nu-i vom pierde, singurii cari nu vor muri ca ceilalți, ca acei ale căror trăsături, ai căror ochi dragi, a căror gură, al căror glas au pierit pentru totdeauna. Dar în amestecătura de lucruri stricate regăsim mărunțurile învechite și neînsemnate ce s'au lăsat patruzeci de ani pe lângă noi fără să fi fost vreodată luate în seamă și care, când le revezi pe neașteptate, capătă însemnătate și înțelesul martirilor vechi. Imi par ca acei oameni cunoscuți nu mai ții minte de când fără ca ei să fi eșit vreodată la iveală, cari deodată, într'o seară, dintr'un nimic se pomenesesc la vorbă și

nu se mai opresc și-ți povestesc viața lor întreagă și toată apropierea lor de viața ta, apropiere pe care nici n'o bănuiai.

Și umblu dela unul la altul cu ușoare tresăriri ale inimii. Imi zic: „am spart asta în seara în care Paul a plecat la Lyon”, ori: „a, iată felinarul cu care mama se ducea la biserică în seri de iarnă”.

Sunt acolo și lucruri care nu spun nimic, rămase dela bunicii mei, lucruri pe care nici unul dintre cei ce mai trăiesc nu le-au cunoscut, a căror poveste, ale căror întâmplări nu le știe nimeni, pe ai căror stăpâni nimeni nu și-i aduce aminte. Nimeni n'a văzut mâinile ce le-au ținut și nici ochii ce le-au privit. Astea mă pun pe gânduri. Imi par ființe părăsite ai căror și cei din urmă prietini au murit.

Tu, draga mea, tu nu vei pricepe nimic din toate acestea și de sigur, vei zâmbi de naivitățile mele, de apucăturile mele copilăroase și sentimentale. Tu ești o parisiană și voi, parisienii, nu cunoașteți viața asta închisă în sine, această convorbire cu propria-ți inimă. Voi trăiți în afară, cu toate gândurile împărțite peste tot. Dar eu, trăind singură, nu-ți pot vorbi decât de mine. Răspunzându-mi, vorbește-mi puțin de tine ca să mă pot și eu pune în locul tău după cum tu, mâine, vei putea să ți-l schimbi cu al meu.

Tu, însă, tu nu vei pricepe niciodată pe deplin versul dlui Sainte-Beuve:

Să te naști, să trăiești și să mori în aceeași casă!

Mii de sărutări draga și bătrâna mea prietină.

Adelaida.

Tradus de P. P. Stănescu.

Montpellier, 20 Mai 1912.

SERENADĂ.

*Trezește-te copilo
Și vino lângă geam,
La flori de primăvară,
Ce 'n sufletu-mi le am.*

*Sunt fragede cu toate
Și-i dulce-al lor parfum
În sufletul meu, roșii
Au răsărit acum.*

*Sunt florile iubirii,
— Copila mea, nu vii?
În juru-mi crește noaptea,
Și orcl's tîrziu?...*

*Trezește-te copilo,
De mult te aștept la geam,
Sunt florile din urmă,
Ce 'n suflet le mai am.*

Vasile Al-Ge

compus de către floarea domnișoarelor din Sulina îmbrăcate cu costume naționale.

Entuziasmat că căpătase voie din partea I. P. S. Episcop al Dunării de Jos, ca să participe cu corul la serbările din Iași, anunță răsăritul soarelui prin marșul bardului Mureșianu „Deșteaptă-te Române”, după care urmează întregul repertoriu pentru repetițiile ce de obicei le face fiecare cor înainte de a se prezenta în fața auditorului.

Ca prin farmec toți pasagerii, s'au sculat din locurile ocupate și făcând roată în jurul corului, compus în majoritate de domnișoare îmbrăcate în costum național; predat cu glas puternic imnul românilor de pretutindeni.

Pe nesimțite vapoarașul brăzdează canalul sf. Gheorghe și acostează pe cheiul Tulcei, după ce face un mic popas în dreptul monumentului independenței, denumit: „Colnicul Horia”.

Aproape de țarm se vede falnicul monument al Voivodului Mircea și bustul regretatului fost prefect „Nenișescu” — autorul volumului de poezii „Pui de lei” și al monumentalei lucrări „Românii din Turcia Europeană” premiată de Academie.

Corul din Sulina, care cânta pe bord a fost frenetic aplaudat de către mulțimea de pe chei, spre a petrece pe veteranii Dobrogei, cari și-au exprimat dorința ca să asiste la desvelirea monumentului marelui domnitor Alexandru Ion Cuza. Cum această delegație a fost condusă până la Iași chiar de către d. prefect Sfetescu, corul a ținut să-i facă toate onorurile cuvenite șefului administrativ al județului Tulcea. Astfel s'au cântat rînd pe rînd: „Hora Dobrogei”, „Imnul Regal”, „Deșteaptă-te Române”, mai multe bucăți culese din toate părțile locuite de români și în deosebi cântece ardelenesti, precum și câteva bucăți alese din repertoriul bisericesc.

După un drum lung de 24 ore, atât corul precum și toți veteranii din Dobrogea, sosind în gara Iași, și-au exprimat dorința, ca în primul rînd să se ducă la Ruginoasa, unde se află înmormântat marele domnitor Cuza și în urmă să se inapoieze la Iași.

Cum primul tren de pelerini plecase la Ruginoasa, a trebuit să se aranjeze un al doilea tren special, pe lângă trenurile regulate cari au transportat mii de delegați din toate părțile locuite de români, spre a se închina la mormântul lui Cuza.

Spre rușinea mea, nu mă dădusem jos niciodată la Ruginoasa, ca să vizitez mormântul acestui domn sfânt, deși am trecut de sute de ori pe linia ferată Iași—Ruginoasa—Pașcani.

Astfel că mi-s'a prezentat cea mai frumoasă ocazie de a vizita Ruginoasa în ziua de 26 Mai a. c. odată cu corul dela Sulina și cu veteranii din Dobrogea.

În acelaș tren era și delegația Ligei Culturale din Iași, condusă de către dnii profesori Șumuleanu și Zelea Codreanu, precum și delegația macedo-românilor compusă din protosincelul Foțiu Balamace și Ep. Balamace — membri în consiliul de 35 al Societății de cultură Macedo-Român „Distiptarea” din Coritza Macedonia fiind invitată formal de către comitetul respectiv pentru desvelirea monumentului, domnitorului Cuza dela Iași.

Deasemenea au mai participat din partea studenției macedo-române dnii Dr. Athanasie Zega și Th. Duma din București, Aristide Zega, C. Bușac și Zotu studenți în medicină dela Iași.

După ce s'au depus coroanele pe catafalcul din interiorul bisericii, corul din Sulina, condus de către părintele Stavrofor Gheorghiu a îndușat asistența până la lacrimi prin jalnicul prohod cântat pentru odihna sufletului marelui Domnitor; care a împământat milioane de țărani desrobindu-i din ghiarele speculatorilor, dintre cari majoritatea erau străini de neam.

Cât timp a durat rugăciunea toți pelerini au îngenunchiat în jurul mormântului sfânt, ru-

gându-se lui Dumnezeu pentru odihna sufletului marelui binefăcător al neamului; ear părintele Roșoga din Gorj — care a venit în capul a 40 de delegați țărani, descendenții pandurilor lui Tudor Vladimirescu — a ținut o cuvântare patriotică, scoțând în evidență marile acte săvârșite de către primul Domn al Țărilor unite insistând mai mult asupra secularizării averilor mănăstirești.

De asemenea a vestejit epoca fanarioților de odinioară, cari au scos din răbdări atât pe *Domnul Tudor Vladimirescu din Topești-Gorj*, precum și pe marele Domnitor Cuza, ca să înceapă goana în contra lor; redă pământul factorului principal, care l-a muncit din timpurile străvechi frământându-se de multe ori osemintele străbune cu sângele țaranului român pentru apărarea patriei.

Sub impresia cuvântării sentimentale a părintelui Roșoga, am eșit cu toții din biserică, după ce am dat prinsoșul de lacrimi pentru marele Domn, al cărui chip s'a turnat în bronz la Iași, pentru a servi drept pildă generațiilor viitoare.

Pe cât de trist mi-s'a părut mormântul în care se află îngropat făuritorul Unirei, pe atât de jalnic este castelul, unde și-a petrecut o parte din viață marea filantroapă Doamna Elena, soția Domnitorului Alexandru Cuza.

O mână criminală, par'că în adins a căutat să sdrobească sufletul tuturor românilor; prin barbariile comise atât în castel precum și în admirabilul parc, amenajat splendid pe tot timpul cât a trăit Doamna Elena Cuza. — A fost destul ca să se afle dispozițiile ei testamentare prin care a lăsat, atât moșia cât și parcul unde sunt adăpostite osemintele marelui Domnitor, spitalului de copii: „Caritatea” din Iași; ca burta de administrator — grec de origină — să dărîme pereții, să spargă gîmurile și juptoalele tapetului de pe pereți, să găurească parchetul, să desrădăcineze arborii din parc, să lase în părăsire fântânile și aleele și în cele din urmă să spargă cu toporul chiar bustul lui Cuza...

Toate acestea mi-le spunea cu lacrimi în ochi, un bătrîn păzitor care a fost angajat anume de Doamna Elena, ca să păzească castelul, parcul și biserica unde se află mormântul Domnitorului Cuza. — „Parte din vină o are și Măria Sa Principele S. Moruzi”... a terminat bătrînul sughițînd și stergându-și lacrimile, după ce mi-a povestit o sumedenie de peripectii, aci tragice, aci comice, cari s'au perindat sub ochii lui, după retragerea Doamnei Elena la Neamț.

D. Sevastian Moruzi a fost procuristul general al Doamnei Elena Cuza, astfel că sub administrația D-sale, moșia Ruginoasa proprietatea marelui Cuza, a fost arendată pe un termen lung unui ovreu, care speculează în mod neomenos pe bietii săteni, născuți și crescuți pe proprietatea aceleia care i-a desrobit adinvoară...

Dar cea mai mare greșală a dlui Sebastian Moruzi este faptul cu barbaria comisă de către omul său de încredere căruia i-a dat administrația castelului și parcului istoric: care tocmai acum în ajunul desvelirii monumentului a dat prilej românilor de pretutindeni ca să vadă cu ochii lor profanarea proprietății și monumentului Primului Domnitor român, de către un grec de origină.

Aceste triste constatări, le-au relevat mai toți oratorii cari s'au perindat rînd pe rînd la tribună ca să preamărească faptele marelui Domnitor și să vestejească purtarea urmașilor cari sunt lipsiți cu totul de cultul străbunilor și în deosebi al monumentelor istorice.

Trecînd peste nota tristă care a domnit tot timpul cât au durat cuvântările ținute în fața bisericii; să revenim și la entuziasmul poporului românesc de pretutindeni, care și-a dat întâlnire prin delegații respectivi, în prima zi la Ruginoasa, ca să se închine la mormântul lui Cuza și în urmă să meargă în corpore la Iași ca să asiste la desvelirea monumentului.

Sub stejarii seculari din vastul parc al castelului Cuza erau orînduite mese primitive, unde tot românul a imbucat ceva uscătură, ca mai târziu să-și poată ciocni frate cu frate paharele de udătură dătătoare de entuziasm — N'a trecut mult și muzica militară îi trezește cu marșul bardului Mureșianu, semnalul convențional că începe Șezătoarea populară. — Rînd pe rînd se perindează corurile dela Sulina, dela Școala normală „Vasile Lupu”, Seminarul „Veniamin” din Iași, seminarul central din București, precum și mai multe societăți corale din toate județele țării. — Ți-era mai mare dragul să auzi aci doine plîngătoare, aci cântece eroice, aci șugubeșe cari stărneau risul asistenței. — La un moment dat toate corurile s'au apropiat pe lângă tribună, intonînd cu glas vibrător „Pe-al nostru steag e scris unire! Unire în cuget și în simțiri”... Auzisem de multe ori această trîmbiță dulce și vibrătoare, dar nici odată nu mi-s'a părut așa de impunătoare și solemnă. Alarma ce se dădea prin glasul Românilor de pretutindeni cari s'au asociat laolaltă cu corurile de domni și domnișoare, a străbătut văzduhul la sute de kilometri și cred că și-a făcut ecoul prin delegații Bucovinei și Basarabiei, ca cele mai apropiate de mormântul dela Ruginoasa, ca puțin mai târziu să străbată prin tot Ardealul și la urma urmelor chiar în depărtata Macedonie.

Acî în entuziasmul general, erau reprezentați toți românii din cele 23 de județe din România, ca să fraternizeze cu frații de peste hotare, jurînd la mormântul marelui Domnitor dispărut înainte de vreme „Că uniți vor fi cu toții în cuget și uniți în simțiri” spre a se făuri mai târziu visul preconizat de dînsul prin unirea celor două surori mai mari Muntenia cu Moldova...

După cântece, au urmat recitări, cuvântări patriotice, dintre cari este de remarcant vorbirea dlui profesor Zelea Codreanu, care s'a adresat în special țărănimii atrăgându-i atenția ca să fie conștientoasă de drepturile ei, să nu fie lăsată înșelată de nimenea căci ar păcătui față de memoria lui Vodă Cuza, care a împroprietărit-o ca să fie stăpână pe locul ei și pe țară, apărîndu-și drepturile cu sacrificiul vieții. Această cuvîntare ținută în limbaj țărănesc a stîrnit mult entuziasm, astfel că unii dintre săteni au răspuns în mod conștientos în toate chestiunile atinse de dl Codreanu.

Terminîndu-se șezătoarea, s'a încins o horă monștră, unde mii de oameni s'au înălțuit în hora unirii și nu s'au despărțit decât la primul semnal al trenului din gara Ruginoasa care cu începere dela 26 Mai a fost denumită „Stația Cuza Vodă”.

Două trenuri tixite au pornit spre Iași, ducînd toți excursioniștii amintirea cea mai plăcută de timpul petrecut la Ruginoasa și exprimîndu-și totdeodată dorința, ca să se fixeze o zi pe an, când să-și dea întâlnirea toți românii, venind în pelerinaj la mormântul primului Domnitor al Țărilor Unite.

Martor ocular.

NAGY JENŐ,
 specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVÁR
 (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
 Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
 garanță de zece ani.

!S'a deschis!

Müller I. és Fia

stabiliment colector de fabrică, văpsitor de pănuri, curățitor chimie și spălatorie de rufe cu aburi.

Arad str. Weitzer János nr. 7. (Noul palat gr. est.)

Totfelul de haine pentru bărbați, femei și copii se curățește pe cale chimică, ori se văpsesc. Albiturile devin albe ca zăpada. — Se primesc albituri pentru călcat.

Scrisoare din Londra

Mersul grevei. — Vizita regelui Bulgariei la Berlin. — Cursele. — Poeziile Carmen Sylvei.

12 Iunie 1912.

Ca și la greva minerilor, e așa greu să te pronunți: ce întorsătură va lua mâine greva lucrătorilor din docuri. Se schimbă lucrurile repede, dintr'o zi într'alta. Mai alaltăieri se da ca sigur că până spre seară greva se va sfârși; când, dimpotrivă, un manifest al muncitorilor veni să anunțe greva națională, în toate porturile. Motivul e refuzul stăpânilor de a primi propunerile guvernului, la cari consimțiseră lucrătorii. Până acum s'au unit cu lucrătorii din Londra, declarând greva numai lucrătorii din câteva porturi, între cari: Bristol, Southampton, Plymouth.

*

Vizita regelui Bulgariei la Berlin a fost viu comentată în presa engleză. Zvonul dat la Paris — zvon preschimbat apoi în fapt de „Le Temps”, că între Bulgaria și Serbia s'a pus la cale o înțelegere pentru împărțirea Macedoniei, a fost luat și de ziarele engleze și mărit și umflat, găsindu-și impresia și într'o foaie ca „Westminster Gazette”.

Decât în această privință presa engleză e inapoiată, nu cunoaște tainele și politica adâncă a Statelor Balcanice. Ar fi să i-se pue întrebarea: ce mai rămâne de împărțit, când Macedonia, chiar și toată Turcia, e de mult împărțită? Duceți-vă în Grecia, intrați unde voți — în cafenele ori la redacțiile gazetelor, și veți vedea că pe hărțile de acolo o Macedonia turcească nu există; culoarea Greciei o acoperă — o culoare cu însușiri magice, care la fie ce clipă, după o mică sau mai mare doză de patriotism grecesc, începe să crească, și se întinde ca o pată de ulei, în stare să cuprindă toată Europa.

Dacă treceți în Bulgaria, aceiași Macedonia își schimbă culoarea pe hartă și devine bulgărească; în Serbia — sârbească; iar Turcia, necivilizată cum este, are încăpăținarea să-și aibă și ea harta....

*

Un corespondent din Anglia n'are să uite niciodată ziua curselor de vară. Ceeace se numește aici *Derby Day* nu se poate compara cu nimic pe continent; ba nici că există un termen de comparație: într'adevăr, cu ce să compari entuziasmul nebun, mania, isteria? Mai ales în ăst an — în mijlocul unei largi mișcări feministe, când a fost să învingă o *iapă*... Va să zică tot sexul frumos, a lui izbânda și aici! Fericită *iapă*, de trei ori fericită, pe câte coarde n'a fost cântată! Cântul ei ca un arc de triumf, urechile așa, coada.... N'am avut norocul s'o văd cu ochii, să-i admir victoria. Am aflat că-i cenușie, și-i zice Tagali — ce frumos: Tagali! Din multe ode ce s'au adresat acestei neîntrecute eroine, aleg rîndurile de mai jos:

„Tagali n'a învins numai; a fost în frunte în ori ce clipă a cursei. Curînd, foarte curînd, nouăsprezece cai-bărbați, cu adevăratul spirit al aristocrației lor de cai, se recunoscără dreptcredincioșii servitori și curtizani ai Tagaliei. Foarte respectuos, și totuși cu infocare, se luară în galop pe urma ei. Tot drumul ea le arată călcăele, o pereche de călcăi alese, bătute cu argint, strălucind ca fulgerul de vară.”

*

Sub titlul *Poems* a apărut de curând în engleză un volum de poezii ale reginei Carmen Sylva. Traducătorul e dl A. H. Exner, care spune între altele, că ținta lui a fost: „să dea celor cari nu pot ceti în original operele reginei-

autoare, o idee de farmecul și frumuseța poeziei sale”.

Despre acest volum de traduceri vom avea prilejul să vorbim altă dată mai pe larg.

D. Larungu.

Spre trializm.

E mai bine de o lună, de când comisarul regesc Cuvaj, numit în această calitate la insistența sfetnicilor maghiari ai coroanei, uzează de cele mai reacționare mijloace pentru a înăbuși propaganda naționalistă a croaților. Presa e supusă la cea mai riguroasă cenzură, cei bănuți că agită în ascuns pentru ideea națională sunt urmăriți pe toate căile, mii de cetățeni pacinici gem prin temnițele din Croația, absolutismul susținut de Cuvaj cu nimic nu rămâne în urma celui rusesc. Acelaș sistem, aceleași mijloace aici ca și acolo.

Cu toate acestea croații nu se lasă intimidati. Dacă acasă, pe pământul lor propriu li-s'a răpit dreptul de liberă întrunire, ei nu stau la îndoială, trec în altă țară mai liberă, unde sunt mai la adăpost de mâna crudă a satrapului ungar, și și țin aici conferințele obicinuite, sfătuindu-se asupra mijloacelor de luptă și a jertfelor ce au să aducă pentru ajungerea idealului lor național. Partidul autonom s'a întrunit acum nu de mult în capitala Bosniei, Seraievo. Am relevat la timpul său, că la această conferință s'a remarcat absența delegaților din Istria. Dar asta s'a făcut numai din motive de tactică. Ca și istrieni se identifică cu frații lor din celelalte provincii o dovedește mai presus de orice îndoială invitarea ce ei au trimis-o congresului din Seraievo, propunându-i ca loc al celui mai apropiat congres orasul lor înfloritor cu o bogată populație croată, Abbazia.

Firește că imperialiștii noștri, aflând de hotărârile aduse în congresul dela Seraievo, au sărit în sus ca fripti. „Budapesti Hirlap” în numărul său de ieri somează pe Cuvaj să pornească proces de agitație în contra fruntașilor croați cari au participat la numitul congres, acuzând congresul că s'a făcut vinovat de violare a constituției, ba că a comis chiar lesă-maiestate prin hotărârile secrete ce a luat. B. H. e revoltat indeosebi de toleranța organelor din Bosnia, cari au cutezat, călcând în picioare dreptul public ungar, să dea concesie pentru ținerea congresului trialist.

Iată de altfel punctele mai însemnate din aceste hotărîri:

„Croatia e un stat absolut independent de Ungaria. Stipulațiunile de drept public nu contrazic această poziție independentă a Croației. Credința aceasta e adânc înrădăcinată în inimile tuturor croaților și tocmai asta ne dă puterea morală, de a pretinde cu insistență ca starea de drept să fie în sfârșit restabilită. Partidul autonom, care în timpul de față singur reprezintă națiunea croată, protestează împotriva tuturor hotărârilor ce s'au adus fie în delegațiuni, fie în parlamentul ungar, pentru că națiunea croată nici într'un loc nici în altul nu e legal reprezentată. Națiunea croată nu va înceta să lupte, cât timp libertatea și independența ei nu sânt respectate. În războiul pentru independență, ne care o cere în cadrele monarhiei, va uza de toate armele de cari dispune.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Cronică externă.

Războiul italo-turc. Pe lângă toate demințirile pare a se adevări svonul despre atacul general al flotei italiene în marea Egeică. În Constantinopol se crede, că miercuri sau mai târziu joi se va începe acțiunea ofensivă a flotei italiene. Căpitanii Vapoarelor românești sosite la Constantinopol din marea Mediterană spun, că au văzut la o depărtare de 3 ore dela gura Dardanelelor vase de război italiene. Ziua de Miercuri e ultimul termen de plecare pentru italienii expulzați și guvernul din Roma se teme că, se vor începe răsbunările sângeroase din partea otomanilor împotriva cetățenilor italieni rămași încă pe teritoriul Turciei. La vre-o 400 italieni au plecat Sâmbătă la Pireus, Varna, Triest și Odesa. Vaporul german „Ella” care a fost angajat de societatea umanitară, a plecat Duminecă din Constantinopol cu 1000 italieni, între cari 200 muncitori italieni dela calea ferată, ce duce la Bagdad. Caimacamul din Thaos a anunțat la Salonic că noaptea de Vineri spre Sâmbătă două vase de război italiene s'au apropiat de port și după ce au recunoscut portul cu ajutorul reflectoarelor s'au depărtat în direcția Dedeages.

*

Convenirea din Malta. În cercurile diplomatice din Londra se vorbește că la convenirea din Malta lordul Kitchener a propus crearea unei flote egiptene, care să staționeze în portul Mediteranei între Malta și Port-Said. Bugetul Egiptului are un fond general de rezervă și acesta să fie întrebuințat în acest scop. În consfătuirea dintre miniștrii englezi și lordul Kitchener se zice că ar fi fost vorba și despre crearea unei flote indice.

*

Reforma electorală din Anglia. După Germania, Austria, Italia, Franța, se grăbește acum Anglia de a da dreptul de vot tuturor straturilor populațiunei. Azi Luni a înaintat guvernul englez în casa comunelor proiectul său de reformă electorală. Proiectul e împărțit în trei părți. Partea primă a proiectului vorbește despre reforma listelor de alegători. Dreptul electoral îl va putea avea oricare majorean după o petrecere de 6 luni pe teritoriul respectivului cerc electoral. Toți adulții vor avea dreptul de votare, excepționali fiind numai criminaliștii, alienații și acei cari trăiesc din cerșitorie. Pluralitatea de până acum se va șterge de tot. Fiecare alegător va putea avea după noua lege numai un vot. Dreptul de votare al femeilor nu e cuprins în proiectul guvernului dar acesta e astfel conceput, încât dreptul electoral să poată fi extins mai târziu și în direcția aceasta.

*

Imprumutul Chinei. Marile reforme prin cari trece statul chinez, au adus tinăra republică într'o gravă criză financiară. Guvernul chinez pentru sanarea acestui rău a început tratative cu mai multe grupuri financiare, dar marile puteri pentru asigurarea intereselor lor în China au luat asupra lor mijlocirea împrumutului ca în schimb să aibe dreptul de control asupra venitelor statului chinez, prin cari va fi acoperit acest împrumut. Acest grup de control îl alcătuiesc de prezent Franța, Anglia, Rusia, Japonia, Statele-Unite și Germania.

În zilele aceste reprezentanții puterilor de control au ținut în Paris conferință în chestia împrumutului. Conferințele au decurs sub impresia nefavorabilă a știrilor neliniștitoare, cari sosesc din China și cari dovedesc indispozițiunea și nemulțămirea Chinezilor, cauzate de condițiunile de control propuse de puteri în schimb pentru marele împrumut.

În aceste conferințe reprezentantul Germaniei, un director al societății de discount, a propus participarea și a Austro-Ungariei la acest împrumut și totodată să primească și ea un loc

! Gratis nicăiri !

dar cu prețuri ieftine

DANTELE, CORDELE, ARTICLI, ȚESUȚI, se capătă nu-

mai în filiala magazinului Budapestan de dantele în ARAD,

bulevardul Andrassy numărul 20 [Palatul El. Fischer].

între puterile de control. Majoritatea puterilor sunt împotriva acestei propuneri.

Reprezentanții capitalului rus, iaponez și englez au făcut obiecțiuni de natură financiară împotriva participării oficiale a Austro-Ungariei la împrumutul chinez. Dar cu toate că obiecțiunile au fost făcute numai din punct de vedere financiar și nu și din punct de vedere politic e fără îndoială, că Rusia, deși recunoaște, că Austro-Ungaria nu urmărește interese politice în China, totuși caută să împiedece ca monarhia noastră să poată ocupa al șaptelea loc la masa verde a puterilor de control. Temerea e anume, că Austro-Ungaria va fi numai ajutorul Germaniei și aceasta va fi scoasă din izolarea, în care se află de prezent în aceasta grupă de împrumut. De sine înțeles Franța va trebui să fie pe punctul de vedere al puterii aliate, mai cu seamă că și Anglia împărtășește nedumerirea Rusiei. Între împrejurările aceste e de tot problematică participarea Austro-Ungariei la împrumutul chinez.

În chestia împrumutului de altcum a intrat o criză gravă și amenință pericolul ca tratativele să fie întrerupte. Ministrul de finanțe al republicii chineze a pretins categoric dela grupul băncilor cari dau împrumutul, ca să-i pună la dispoziție pe începutul acestei săptămâni 6 milioane tael (un tael = 7 cor. 53 fil.) iar până la finea lui Iunie alte 15 milioane. Guvernul chinez anume ar avea necesare aceste sume, până când se vor termina tratativele. Ministrul chinez a amenințat totodată că dacă nu va primi răspuns favorabil se va adresa unei alte grupe financiare.

Cercurile oficiale și financiare din Paris sunt de părere, că prin felul energic al pretenșiunii, care arată caracterul unui ultimatum, voiește a se presiona grupul de împrumut. Acesta însă nu voiește să cedeze și se zice, că în răspunsul dat guvernului chinez, a declarat, că trebuie să stăruiască pentru înmulțirea măsurilor de controlă plănuită, și la cazul, dacă prin aceasta se vor întrerupe tratativele, deoarece s'a convins în cursul tratativelor despre slăbiciunea și irezoluțiunea guvernului chinez.

Uniune vamală între Serbia și Bulgaria. Nu de mult s'a răspândit vestea despre încheierea unei uniuni vamale între Bulgaria și Serbia. Ideea acestei uniuni se zice că își are originea în curtea țarului din Petersburg, care ar dori ca statele slave să intre într-o legătură mai strânsă. În zilele trecute Jablanski, ministrul lucrărilor publice din Bulgaria într'un interviu a declarat în prezența ministrului de externe bulgar, Geschow, că e de dorit o uniune vamală între Serbia și Bulgaria, dar deocamdată realizarea ei întâmpină complicațiuni mari, deoarece mai întâi e necesară o nuncă grea și îndelungată și mai cu seamă trebuie schimbat textul multor legi, cari de prezent sunt în vigoare, pentru că se poată crea condițiunile unei uniuni vamale în care să fie însă nu numai Bulgaria ci și Turcia și România. Până acuma nu s'a făcut în direcția aceasta nici un pas.

În acelaș senz a făcut declarații și ministrul căilor ferate bulgare, Frangia.

Guvernul otoman și mișcarea albaneză. Mișcarea revoluționară a arnăuților a îndemnat pe guvernul otoman de ași da silințele, pentru ca să-i convingă pe nemulțumiți despre intențiile sale serioase, de a introduce reformele și de a fi drept față cu trebuințele arnăuților. În scopul acesta musetariful din Ipec, beiful Djaffer Tahiar a primit ordinul de a se îngriji de restaurarea urgentă a moșcelor și înființarea școlilor și a posturilor de jandarmerie. Guvernul otoman e hotărât, ca să realizeze programul de reforme

fără nici o scurtare, numai ca poporațiunea albaneză să fie mulțumită.

Vizitele lui Ferdinand și presa bulgară. Cercurile politice din Sofia consideră ultimele vizite ale regelui Ferdinand și mai cu seamă cea din Berlin ca o apoteoză de pace a puterilor centrale europene. Unele ziare critică pe regele Ferdinand, deoarece a lăsat să fie sărbătorit ca pacificator, ceea ce însemnează „carte blanche” pentru noui samavolnicii turcești.

Aceleaș ziare iau în zeflema vizitele regelui Ferdinand zicând că el a reprezentat numai treburile dinastiei sale, iar nici de cum interesele Bulgariei.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de desnădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că niciodată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnălând pilda generoșilor donatori de până acuma, rugăm toată suflarea românească de pretutindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturor spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zădarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă odată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; rugăm săracii și bogații să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a desvolta energia națională.

Sumele se primesc la adm. „Românul” Zrinyi utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuții:

Transport	K 2816.64
Dela Iuliu și S. Anca comercianți, D.-sânmartin pt. inundații din Banat	K 5.—
Dela I. R. Butu arendaș Sărătini (Judetul Ialomița). pt. frații inundați	K 100.—
Dela Zoe Mihelțianu, Brașov pt. victimele potopului	K 5.—
Colecta Ioan Popita, Bedeleu dela credincioși pt. frații rămași pe drumuri în urma uraganului	K 28.40
Colecta Ioan Mihuț, Măderat pt. victimele uraganului și potopului dela următorii contribuitori:	
Ioan Mihuțiu econ.	K 5.—
Ludovic Păcurariu adj not.	K 2.—
Petru Vancu învățător	K 2.—
George Cosma econom	K 2.—
Mihaiu Moțiu	K 5.—
Medrea Moțiu	K 1.—
George Banu	K 1.—
I. Popescu notar	K 5.—
George Jigovan	K 1.—
Stefan Jitariu	K 1.—
Ioan Jelecuțan alni Petru	K 1.—
Petru Popa Iacob	K 1.—
Stanca George	K 1.—
Mladin Bur	K 1.—
Antoniou Gozman sub notar	K 2.—
Ioan Petica	K 2.—
Ioan Jelecutean	K 2.—
Ioan Morariu preot	K 2.—

Aureliu Morariu neguțător	K 2.—
Salvator Crâșnic	K 40
Adrian Popescu	K 2.—
Sofia Siartău	K 1.—
Hersilia Cadariu	K 1.—
Ioan Vancu	K 2.—

Colecta d-nei Maria Șerban de Voila Făgăraș pt. nefericiții din Banat, Bihor și Ardeal

K 274.80

Total K 3275.24

Apel la inimile nobile.

Părintele Isaia Popoviciu din Silha (lângă Lugoj) ne trimite o jalnică scrisoare, din care reproducem următoarele:

În 11—24 maiu o groaznică furtună împreună cu grindină s'a lăsat asupra comunei noastre, nimicind sămănăturile dela câmp și din grădini, tot așa și pomii roditori, ale căror frunze au început să îngâlbească și să cadă ca toamna. Două zile în urmă, în ziua sfintelor Rusalii, năpusti fără de veste un potop de apă, cauzat de ruperile de nori din părțile Caransebeșului și în mai puțin de o oră inundă întreg satul. Apa s'a urcat în cele mai multe locuri până la o înălțime de 2 metri. Chiar în biserică, care e situată ceva mai sus, apa a ajuns la înălțime de un metru. O mulțime de case s'au surpat, acoperind sub ruine avutul bieților oameni. O parte din hotarul comunei e total noroiată în așa fel că anul acesta nu se poate sămăna nimica în pământul plin de nămol. Sămănăturile au fost spălate și pe locurile unde în alți ani lanuri verzi de grâu se scaldau în razele soarelui, astăzi se întinde o mocirlă murdară.

Paguba în case și zidiri economice se evaluează la 70.000 de coroane, iar în sămănături trece peste 100 de mii.

Apelăm la inimile nobile, rugându-le, în numele celor năpăstuiți, să ne întindă mână de ajutor.

Ajutoarele în bani sau bucate rugăm să se trimită antistei comunale sau oficiului parohial din Silha (lângă Lugoj) (Despre sumele colectate vom da seamă în publicitate.

Silha 16 iunie 1912.

Isaia Popoviciu paroh, Ioan Jebeleanu jude.

Dela Academia Română

Mercuri Academia Română a ținut ultima sa ședință.

D. I. Negruzzi, președintele Academiei, și-a exprimat părerea de rău că se prezintă foarte puțini candidați la premiile Academiei. D-sa își exprimă speranța că cei tineri se vor prezenta în număr mare și cu lucrări serioase la premiile Academiei.

Se dă apoi cetire pentru lucrările premiate. D. Ioan Bianu dă cetire raportului dlui Dui-liu Zamfirescu prin care se acordă 3000 lei din premiul Adamachi volumului de „Poezii” de P. Cerna.

D. Dui-liu Zamfirescu observă în raportul său, că pe când atâtea tineri scriitori români se îndelneticesc cu sgomotul și reclama P. Cerna studiază cu seriozitate.

S'a cetit raportul dlui I. Caragiani pentru acordarea de 500 lei, din premiul Academiei dlui Eugeniu Dinescu pentru volumul III-lea din tragediile lui Sofocle: raportul dlui N. Quintescu pentru acordarea sumei de 1000 lei, din premiul Adamachi lucrării dlui P. Mihăileanu „Fragmentele latine ale lui Philumenus și Philagrinis”: raportul dlui Iacob Negruzzi pentru acordarea sumei de 500 lei, din premiul Adamachi, volumului dlui Păltănea de traduceri din satirele lui Horatiu.

Se citesc apoi:

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public, că începând cu ziua de azi am deschis în
ARAD Bulevardul Andrássy nr. 22

atelier de fotografat

pe care-l pun la dispoziția on. public. Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu toată stima:

NAGY GÉZA, FOTOGRAF.

Raportul dlui *I. Bogdan* pentru acordarea premiului Hagi-Vasile de 5000 lei dlui *Dr. I. Nistor* „Relațiile comerciale ale Moldovei în secolele XIV, XV, XVI”; raportul dlui *Spiru Haret* pentru acordarea premiului Lazăr de 5000 lei „Aeronautului Vlaicu”; raportul comisiei premiului Adamachi de 5000 lei compus din dnii *Dr. Victor Babeș*, *Dr. C. Istrati* și *Dr. C. Marinescu*, care s'a acordat dlui *Dr. Aurel Babeș* și *V. Bușilă*, pentru lucrarea lor în manuscris: „Studiu asupra pelagrei”.

D. Dimitrie A. Sturdza, secretarul general, arată semnificarea și înalta cinste ce o constituie pentru Academie vizitele *M. S. D. Dimitrie Sturdza*, constatând munca Academiei urează acestei instituții prosperitate.

O nouă vatră de cultură

Internatul cel nou din Brașov.

Eforia școalelor noastre din Brașov va deschide în 1 septembrie v. a. c. un internat mare pentru elevii, cari se vor înscrie la gimnaziu, la școala reală și la cea comercială de acolo.

Cum clădirea internatului a reclamat enorme jertfe bănești, numai ca să corespundă principiilor pedagogice moderne și să poată găzdui pe elevii veniți dela distanțe mari la aceste focare de cultură românească și cum aceste jertfe bănești s'au adus în nădejdea întregului sprijin ce-l poate da publicul nostru românesc. — e una din frumoasele datorii morale a părinților să-și trimită copiii la acest internat.

O aleasă educație românească a fost întotdeauna titlul de mândrie a școalelor noastre din Brașov, iar de-acum această educație va putea să înflorească în împrejurări și mai prielnice. Prestigiul așezămintelor noastre școlare de acolo va crește și mai mult prin noul internat, oferind cea mai bună perspectivă tuturor părinților, cari înțeleg să dea copiilor lor o creștere de-o misiune superioară. Dorim ca aceste rânduri ale noastre să fie deplin înțelese și ca însemnatul câștig național ce vom realiza sprijinind noul internat să fie asigurat chiar la început.

Direcțiunea internatului publică spre orientare următorul:

Prospect.

Internatul cel nou din Brașov pentru elevii școalelor românești (gimnaziu, reale, comerciale) din Brașov se deschide în 1 Septembrie v. a. c.

Clădirea e impozantă, aproape de școală și are:

- sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, cu somieră și saltea).
 - sale luminoase de studiu, cu mobilier nou.
 - coridoare spațioase, închise, luminoase.
 - conduct de apă (din izvoare de munte).
 - local propriu de baie cu dușuri.
 - încălzire centrală (calorifer).
 - infirmierie (spital) în grădină.
 - grădină mare cu pomi.
 - cât mai curînd: lumină electrică.
- Elevii internatului vor primi:

- hrană bună, variată și igienică.
- sprijin la prepararea lecțiilor.

- baie.
 - tratament medical.
 - supraveghere, lăsându-li-se însă peste zi libertatea cuvenită.
- Internatul e proprietatea școalelor și bucătăria se va conduce în regie proprie.
Taxa de elev e 700 cor. pe an și se plătește în 4 rate anticipative, eventual și lunar.

Condițiunile de primire.

Cererea de primire se va da până în 15 Iulie v. și va fi însoțită de următoarele acte: 1. ultimul testimoniu școlar, 2. act de naștere, 3. act de revaccinare (numai pt. elevii claselor I—IV gimn. și reale), 4. atestat medical, că elevul e sănătos, 5. declarațiune legală, că părinții se supun normelor cuprinse în regulamentul internatului și admit în caz de proces competența judecătorei din Brașov.

Fiecare elev va aduce cu sine: 6 cămeși de zi, 4 cămeși de noapte, pantaloni de baie, 6 ismene, 12 batiste, 12 părechi de ciorapi, 6 ștergare, 3 cearceafuri de pat, 1 plapomă cu nasturi, 3 cearceafuri de plapomă cu găuri pentru nasturi, 1 pernă de cap, 3 fețe de pernă, perie de cap, de dinți, de haine, peptene des și rar, săpun, 2 părechi de ghete, 4 șervete de masă, chipiul și uniforma obligată la școalele noastre din Brașov.

Toate aceste lucruri trebuiesc consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arnicu roșu rufele și hainele, cosând pe ele numărul, ce se va da din internat deodată cu răspunsul de primire. Rufe defectuoase (sdrentuite) nu se primesc.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățirea momentană a taxei pe una sau mai multe luni. Orice epistole precum și banii se vor trimite la adresa: *Ioan Petrovici*, profesor la gimnaziul gr.-or. român din Brassó (Brașov), care va da toate informațiile și deslușirile necesare.

Ca să nu fie nimeni expus de a fi refuzat în timpul ultim, e bine ca cererea de primire, sau cel puțin de prenotare, să se trimită cât mai curînd!

Brașov. Direcțiunea internatului.
(Str. Prundului—Porond u. Nr. 39.)

INFORMAȚIUNI

Arad, 17 Iunie v. 1912

Aurel Vlaicu e unicul aviator român care va lua parte în Viena la concursul internațional de aviație. Celelalte naționalități sunt reprezentate în următoarea proporție: 12 francezi, 7 nemți, 3 italieni, 1 belgian, 1 rus, 1 peruan și 17 austriaci, a căror naționalitate nu o cunoaștem. După cât suntem informați, d. *Aurel Vlaicu* va concura la următoarele premii: a) pentru cea mai repede ridicare cu aeroplanul dela pământ; b) pentru cel mai mic cerc făcut în aer; c) pentru sbor variat și d) pentru aterizare.

Aeroplanul *Vlaicu* a stârnit o astfel de admirație printre specialiști, încât mai mulți capitaliști din Viena voiesc să înființeze în Viena o fabrică de aeroplane, al cărei director va fi *Vlaicu*, cu un salariu foarte mare.

D-sa are de gând, ca imediat ce va fi luat parte la concursul internațional de aviație din Viena, să sboare la Arad, cu atât mai mult că pilotul ungar *Székely Mihály* și-a sfârșit misiona sa și nu va putea sbura la Arad.

Un mic pas spre mai bine. Nr.-ul de azi al jurnalului nostru a fost tipărit cu litere nouă, mult mai plăcute ochiului decât cele de până acum. Aceasta e o nouă jertfă ce o facem cu plăcere pentru cetitorii noștri, cărora le promitem că în timpul cel mai apropiat vom face și alte îmbunătățiri la jurnal.

Examenele la școalele poporale gr.-ort. rom. din Arad se vor ținea după următorul program: Vineri în 21 iunie st. n. 8 ore a. m. în școala centrală conduse de inv. *Iosif Moldovan*; la 10 ore a. m. în școala de fetețe din strada *Kapa* conduse de d-șoara *Maria Precupaș*; iar după amiază la 3 ore în școala din strada *Urbán Iván* condusă de învățătorul *Gheorghe Popoviciu*. Duminică după sfânta liturgie și rugăciunea de mulțămărită va fi festivitatea de încheiere în școala centrală, cu care ocaziune se vor distribui și premiile școlarelor distinși din suma de 50 cor. donată spre acest scop de *M. S. d. colonel Silviu Herbay*. Părinții și publicul ce se interesează de soartea culturală a neamului sunt bineveniți cu aceste ocaziuni. *Iosif Moldovan* m. p. director școlar.

Țarul Rusiei ca vânzător de flori. Din Petersburg ni-se telegrafiază: Înainte de plecarea țarului la Moscova, a aflat loc în Italia o vânzare de flori, cu scop filantropic. Pe malul mării se aranjază corturi, în care nu numai membri de ai aristocrației rusești, ci chiar de ai familiei împărătești vindeau flori. Un cort era pentru țar, altul pentru țarină și fiica ei mai mare, pe când celelalte prințese și prinți, chiar și moștenitorul de tron, umblau cu cutia de bani. S'au adunat 16.000 de ruble, o bagatelă, pe care ar fi putut-o foarte bine solvi însuși țarul, fără să vindă flori în cort...

O nouă jertfă a țăranilor noștri pentru cultură. Credincioșii gr.-or. rom. din comuna *Șirnea* (prot. *Bran*), pătrunși de folosul covârșitor al școlii și învățaturii pentru viața lor sufletească și materială, au hotărît, ca în locul școlii vechi și nepotrivite să ridice un palat, care să fie la înălțimea condițiilor unei adevărate vieți moderne. Piedeca cea mai mare în calea realizării acestui plan era — ca pretutindeni la noi — lipsa de bani gata. Dar oamenii de inimă și de acțiune știu înlătura și cele mai mari obstacole și astfel și țăranii români din *Șirnea* au decis să scoată din șerpărele lor asudate suma de nevoie. Astfel s'a găsit 170 de țărani săraci, cari să sub scrie câte 100 cor., laolaltă deci 17.000 cor. și lângă aceștia alți 25 de inși câte 50 cor. adecă 1250 cor. rezultând suma înseamnă de 18,250 cor. Hotărîrea aceasta, adusă sub impulsul celei mai curate însuflețiri, a fost ratificată de consistorul nostru, cu cea mai vie bucurie.

Blăjenii în excursiune. Joi seara 37 elevi din clasele superioare ale liceului românesc din *Blaj* sub conducerea profesorilor d-nii *Borz-a*, *dr. Prie*, *Precupaș*, *Negruti* au ajuns, venind peste *Anina*, în frumosul orășel de munte, *Oravița*, unde populația rom. i-a primit cu brațele deschise, alintându-i, găzduindu-i ca pe toți studenții cari dau pe acolo.

„Nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cui ti trebuie dar mobile frumoase, ieftine și bune

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în casa ta.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vă ținem în rate fără ridicare de pret.

Seminar gr.-cat. românesc în LUGOȘ. Din sursă competentă aflăm următoarele:

Edificarea noului seminar gr.-cat. român din Lugos din partea consistorului episcopesc s'a dat în întreprindere la doi întreprinzători din Lugos: frații Iunker și Ternovics, cu suma totală de 303,000 cor.

Afară de seminar se va zidi și o maieriște.

Seminarul va fi o zidire monumentală în care vor fi adăpostiți până la 40 de studenți interniști și 30 de clerici. — Edificiul are să fie terminat până la începutul anului școlar 1913/14.

În seminar vor fi atâtea încăperi încât poate să dea loc la mai mulți tineri clerici și din alte dieceze — și va fi provăzut cu tot confortul modern.

Deodată cu terminarea edificării se intenționează și înființarea *tipografiei diecezane*, când apoi se va edita și o foaie bisericească diecesană.

Lângă reședința episcopescă este un alt edificiu donat de Magn. Sa episcopul dr. Vasile Hossu în care se va instala *internatul de fete*, — prin aceste instituțiuni culturale se asigură diecezei un viitor de progres și consolidare.

Astra la Sălciua-de-sus. Adunarea cercuală a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din despărțământul „Sălciua”, se convoacă pe duminică, în 17/30 iunie a. c., imediat după serviciul divin din biserică — în comuna Sălciua-de-sus, — cu următorul program:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțământului.
2. Raportul comitetului și cassarului pe anul 1911.
3. Inscrierea de membri noi și încasarea taxelor de membri.
4. Votarea bugetului despărțământului pe anul 1912.
5. Prelegerile publice și disertațiile, cari trebuie anunțate și trimise subsemnatului director cu 3 zile înainte de adunare.
6. Alegerea unui membru în comitet, în locul decedatului Simeon Pașca.
7. Alegerea delegaților la adunarea generală viitoare din august a. c., propuneri etc.

Se invită la această adunare toți membrii „Asociațiunii” de pe teritoriul acestui despărțământ, cum și toți binevoitorii, sprijinatorii literaturii române și culturai poporului român.

Din ședința comitetului cercual din despărțământul „Sălciua”, ținută în Ofenbaia, la 11 aprilie 1912. *Vasile Gan*, director; *Lazar Chirilă*, notar.

Înălțimea omului. Se știe de mult că lungimea brațelor, la omul normal dezvoltat, face cât înălțimea trupului dela creștet până la tălpi. Vechii egipteni ziceau, că un corp bine dezvoltat e de 19 ori mai lung decât degetul mijlociu al mâinii. Elinul Pobyetes știa, că lungimea feței este 1/10 (a zecea), ear capul cu grumazii la olaltă este 1/6 (a șasea) parte din lungimea corpului întreg. Mai nou se crede, că trupul este de 7 1/2 până în 7 3/4 ori mai lung decât capul. La măsurarea scheletelor s'a constatat, că din 100 cazuri în 46 este mai lung brațul drept decât piciorul drept, ear piciorul stâng în 12 cazuri mai lung decât cel drept.

Cuza-Vodă și evreii pământeni. Din prilejul desvălirii statuei lui Cuza-Vodă din Iași, evreii împământeniți au aflat de bine să demonstreze din nou cu patriotismul lor, trimițând la Iași prin reprezentanța lor următoarea telegramă:

Președintelui comitetului inaugurării statuei lui Cuza-Vodă

IAȘI

„Reprezentanța evreilor pământeni se folosește de prilejul desvălirii statuei lui Cuza-Vodă ca să-și manifesteze sentimentele de adâncă recunoștință pentru marele Domnitor care, în cursul domniei sale, a fost deopotrivă de drept pentru toți supușii români, indiferent de origină și religie. Evreii pământeni nu vor uita nici odată că Vodă-Cuza a făgăduit prin mesagiul domnesc (6 Decembrie 1864) că se vor lua măsuri „pentru a grăbi pe cât cu putință emanciparea românilor de rit israelit”. Ei se asociază țării întregi pentru a sărbători memoria lui Cuza-Vodă cel drept și bun a cărui amintire le va fi veșnic scumpă. În numele reprezentanței: Președinte *Dr. Ad. Stern*.”

Un lucru însă se vede că nu l-au învățat încă evreii din România și anume că „români de rit izraelit” nu există.

Ploaie cu grindină. Din Intregalde ni-se scrie:

În 12 Iunie a. c. asupra comunei de munte *Intregalde* (Munții-Apuseni) și cu deosebire asupra cântanului *Necrișei*, la orele 2—3 d. a. s'a descărcat o ploaie amestecată cu grindină și urmată de tunete și fulgere. În câteva minute totul se albi de grindină; apa de pe coastele dealurilor începu a se rostogoli în valuri înspăimântătoare; pârâiele și rîurile de munte mai înainte cristaline, acum umflate, murdare și furioase apucară înainte, ducând tot ce le sta în cale și acoperind frumoasele lunci și sămănături. Ici-colea animale de casă mai mărunte să vedeau înecate și duse de puhoiul murdar. În sămănături, livezi și pășuni pagubele cauzate sunt colosal de mari.

Munca ce o prestează ochiul omenesc este de nedescris. Cu toate acestea dacă cercăm să sumăm, și numai eproximativ, distanțele ce le parcurge ochiul nostru cetind, căpătăm cifre enorme. De pildă, celce citește un jurnal, format mare, de 22 pagini, dela început până la sfârșit, acela parcurge cu ochii o distanță de 800 metri. Cetirea Bibliei întregi (dela Cartea Facerei până la Apocalismul Sfântului Ioan) corespunde unui drum de 12 km. Un om normal își plimbă ochii cetind cam pe un drum de 3—4 km. într'o viață întreagă.

Inecat în Caras. Un june din Ticvaniul-mic a sărit lângă moara din Cacova, satul cu biserica frumoasă, în Caras și — deși înotător bun, l-au apucat sgârșcirile și s'a inecat într'o vâltoare, de unde abia seara la 6 ore a fost scos cu undița din gărlă. Sărmanul într'o lume mai bună putea fi salvat dar ai noștri l-au lăsat să piară în valuri. Românul te lasă să te îneci... El nu cunoaște voința lui Dumnezeu și în afară de naia bisericii. Cine vorbește de biserica cea vie, de biserica ideală, de adevărata biserică a lui Hristos, îl declară „bisericoșii” de ateu. Nici jalea părinților nu-i înghimpă pe cei săraci cu duhul.

O nouă limbă universală. Nu ajungea vopășul, esperanto etc., atâtea invențiuni menite să înțeleagă toate popoarele între ele prin mijloacele cele mai simple. Iată că un traducător al curții de apel din Paris, Iosif Orsat, găsește și mai ușor o limbă bazată pe cifre.

Ce e mai lesne de manipulat ca cifrele și numerile? și-a zis el. Pornind dela acest adevăr, a alcătuit un dicționar pe care l'a tradus în toate limbile vorbite. În dreptul fiecărui cuvânt — însemnând însă aceeași noțiune în toate limbile — a pus acelaș număr.

De exemplu: în dreptul lui: am, j'ai, ich habe etc., ar fi nr. 50. Nrul 50 însemnează apă.

Nrul 100 bună. Prin urmare când un chinez va trimite unui român o scrisoare cu textul acesta: 18—50—100, îi va declara că are apă bună.

Oameni grași. Printre noi românii, firește, nu prea sunt, și e bine că nu prea sunt, căci ei sunt o adevărată povară atât pentru sine cât și pentru societate câte-o mătăhală grasă și groasă. Iată însă ce vești sunt despre alții: Cel mai greu și cel mai gras om de până acum a fost englezul Hopkins, a cărui greutate de 896 funți englezi pare într'adevăr legendară. În ospitiul de pietate din Paris era la anul 1896 un copil de 4 ani și patru luni care apăsa 69 kgm. Periferia pântecului era de 108 cm.; iar lungimea brațelor de 28 cm. Firește, că mi-tuia foarte bine, și intelectualitatea era mai dezvoltată decât alți copii de vârsta lui. Nici unul dintre „grăsuni” n'a fost însă atât de nostim ca poetul englez Gibbon, despre care s'au colportat anecdotele cele mai interesante. As fel se povestește, de pildă, că voină să facă declarația de dragoste unei cucoane în Lausanne a înghințiat înaintea ei, dar nu s'a mai putut ridica, — așa încât cucoana cu pricina a trebuit să și cheme servitorii, ca să-l pună iarăși în picioare. Soții Farlow din Chicago s'au îngrășat atât de mult, încât nu puteau călători decât în carele cele mai mari menite pentru transportul mobilelor în capitale, — iar cu câțiva ani mai înainte cei grași au dat un banchet în Chiasso, la care au mai participat numai indivizi cari apăseau mai mult ca 100 kgm. Cel mai greu a apăsat 128 kgm.

A fi ca „Tisza” e o ofenză? La judecătoria din Seghedin s'a întâmplat un caz foarte interesant. Avocatul I. Huszár l-a invitat pe avocatul Ferdinand Bekci să iscălească și el protestul avocaților maghiari îndreptat împotriva procedurii lui Tisza din zilele trecute. Bekci a refuzat, iar Huszár a adaus: „Fiecare ungar își exprimă printr'aceasta sentimentele sale patriotice”. Bekci însă i-a replicat: „Eu îl țin pe Tisza de-un patriot tot așa de bun ca și pe János Huszár”. Acesta a privit comparația aceasta ca un atac de onoare și l-a dat în judecată pe Bekci. Suntem curiosi ce o să iasă din toată comedia aceasta.

Cum trăiește o regină. Știrile cari le avem despre viața zilnică a reginei Mary din Anglia, sunt foarte interesante, pentru că ne dau o iconă clară despre caracterul ei. Se scoală desdedimineață, nu ca alte cucoane cari dorm până pe la amiază și pe cari regina nu le poate suferi. Regina Mary nu știe ce-i urâtul, căci veșnic are câte ceva de lucru. Prima ocupație a ei e de a îngriji de copii; pe urmă lucră cu secretara ei și rezolvează toată corespondența primită. O hotărâre odată luată, nu o schimbă nici odată. O mare parte de zi o jertfește lucrului de mână. Numărul lucrărilor făcute cu mâna ei este așa de mare, încât pe an îmbracă 60 copii cu rochite pregătite și lucrute de dânsa. Cu muzica și pictura nu se prea ocupă ca celelalte englezoaice, pentru aceea însă citește mult. E foarte religioasă și citește cu mare plăcere biblia; chiar când e foarte ocupată cu alte cele, ca totuș află timp și pentru sfânta carte.

Regele României la Călugăreni. Pe vineri seara la orele 6 a fost fixată sosirea regelui la Călugăreni spre a alege locul destinat ridicării monumentului lui Mihai Viteazul în amintirea luptei dela Călugăreni (1585). Regele însoțit de principele Ferdinand, de dñii Bărbătescu directorul prefecturii de Ilfov și de căpitanul de jandarmi de Ilfov după ce a vizitat ferma dlui Al. Ciurcu din Adunații Copăceni, s'a îndreptat cu automobilul spre Călugăreni unde a sosit la orele 6 și 10 m. Aci a fost întâmpinat de d-nii Nicolae Algiu, Parizianu, Ion Th. Ghica, Miculescu, Bălănescu și dr. Fileșteanu membri în comitetul pentru ridicarea monumentului dela Călugăreni, de prefectul județului, de administratorul de plasă Bălănescu și d. Oscar Spaethie sculptorului monumentului. Satul era frumos

GONDA

Stabiliment de vestminte

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

voazat. Erau prezenți învățătorii, preoții, reprezentanții autorităților comunale și elevii scoalelor din Călugăreni, Bila, Strâmba, Singureni, Mihai Bravul și alte comune din împrejurimi.

Regele însoțit de membrii comitetului a ales locul unde va fi așezat monumentul. El este pe dealul din fața Crucii lui Șerban Cantacuzino în satul Crucea de Piatră, pendinte de Călugăreni. Punctul acesta e cel mai înalt și va ajuta astfel ca monumentul să fie văzut de pe toată țara. După aceea regele s'a interesat de membrii comitetului de gestiunea subscripției și s'a exprimat dorința ca monumentul să fie ridicat cât mai curând. La orele 7 suveranul s'a napoiat la București cu automobilul.

In 16 și jum. minute în jurul pământului. Teografa a stabilit zilele trecute un nou record. Jurnalul american „Times”, care apare în New-York, a predat oficiului telegrafic din loc următoarea telegramă: „Trimiteți această telegramă în jurul pământului” „Times”. New-York”. Oficiul telegrafic a și expediat telegrama imediat, la 7 oare seara, iar după 16 minute și jumătate, la 7 ore 16 minute și 30 secunde — după ce făcuse ocolul pământului — telegrama a sosit în oraș la oficiul telegrafic din New-York, de unde fusese expediată. În acest interval telegrama făcuse peste 17 oficii telegrafice, parcurgând în drum de 28.613 mile geografice.

Rectificare. În n-rul 117 al ziarului nostru în rubrica contribuțiilor pentru frații noștri din România s'a tipărit din greșală că d-nul Artur F. Vamaș, medic militar Ruma a contribuit cu 20 lei, deși d-sa a contribuit 20 coroane. Ceaiace rectificăm.

Nou avocat român. D. Iosif Boilă a dat cu succes cenzura de avocat (examenul de liberă practică advocațională) în Murășosorheiu.

Mulțămite publică. Pentru zidirea unei sale de învățământ pe lângă școala confesională din Bedeleu marele mecenat al neamului d. Vasile Stroescu a dăruit suma de 500 cor. Pentru acest dar în numele meu și a parohiei mele mei vin și pe această cafe, să mi exprimeți mai mari mulțămite. Asemenea mulțămim institutului decedit „Doina” din Câmpeni care a dăruit suma de 20 cor. tot pentru acest scop. Bedeleu la 16/3 Iunie 1912. Pentru comitetul patrial: Ioan Sava, preot gr.-or. român.

Turburări în China. O telegramă din Peking anunță că primministrul Tnagschaoji a plecat neașteptat la Tientsin, ce a produs o neliniște mare între ceilalți membri ai cabinetului. Cauza plecării repentine nu e cunoscută, dar în privire la ea circulează mai multe șvonuri. Autoritățile chineze în noaptea de Vineri au fost turburate din somnul lor de focul armelor, dat de soldații răsculați din suburbiile orașului. Răscolala a fost deocamdată înăbușită. Din multe surse sosesc asemenea știri despre turburări în partea soldaților.

General analfabet. Era cât p'aci ca în fruntea țării mai mari republici, America-centrală, să aibă un președinte analfabet. Iată cazul: Comandantul suprem al revoluționarilor mexicani, generalul Orozco n'are idei de scris și citit și dacă întâmplarea nu făcea ca în lupta dela Relano trupele lui să fie învinse de ale lui Madero, atunci Orozco cu siguranță ar fi fost ales președinte al respectivei republice. Înainte de a intra în armată, Orozco fusese un simplu cowboy.

De altfel n'ar fi fost acesta primul caz ca un analfabet să fie președintele unei republici, căci nici Andrew Johnson n'avirusese idee de carte când a fost ales ca președinte. Acesta învățase scrisul și cititul dela soția sa, dar numai după ce a fost ales de președinte.

O sinucidere într'un sicriu. Un zidar de 70 de ani, cu numele Milani, de loc din Mantua, s'apropiat că i-a murit nevasta, și-a cumpărat un sicriu foarte scump de metal, pe care l' tot arăta celor ce l vizitau. Deoarece oamenii nu l văzură pe Milani câteva zile după olaltă, intrară cu forța în locuința lui Milani, unde aflară un sicriu cu capacul incuiat. După ce deschiseră sicriul, îl aflară în lăuntru pe Milani mort. El se culcase în sicriu, îl incuia pe dinlăuntru și muri înăbușit.

x A încetat! căderea părului, aceluia, care întrebuințează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui Dr. Șepetianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedecă căderea părului și încetează total mătreața. De vânzare la Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoj-Lugos. Tot aci se capătă și renumita cremă „Venusul”.

PAGINI RĂSLEȚE.

Omul povățuit de minte.

De multe ori o carte veche care-ți cade în mână, te transpune cu totul în timpul în care s'a tipărit ea. În minte îți vine fără să vrei numărul mic al celor știutori de carte de acum 50 sau o sută de ani și numărul și mai mic al celor cari scriau în acest timp, nu tocmai îndepărtat. Vorbesc de noi românii, cari am avut parte de o soarte atât de mășteră, în trecut, ca și astăzi, față cu alte națiuni din patria noastră.

Școale multe nu aveam acum 70—80 de ani, cu atât mai puțini bărbați luminați, cari să scrie. Și totuși s'a scris. Unele din aceste scrieri sunt bine cunoscute cetitorilor din ziua de azi, iar numele autorilor lor îi întâlnești la loc de frunte în toate manualele de „Limba și literatura română”... lucrat de unul sau de altul.

Mai zilele trecute însă am dat de o carte veche — tipărită în 1843 în Burapesta — pe al cărei autor nu-l cunoaștem din nici un manual de limbă și literatură: *Petru Lupulov*. M' surprins titlul cărții, pe care l'am cetit în catalogul bibliotecii corpului învățătoresc dela școala primară centrală română din Brașov: „*Omul povățuit de minte*” și m'a surprins și numele autorului: „*Petru Lupulov*”, pe care numai odată îl mai cetisem în un număr din anul trecut al revistei „Luceafărul”.

„Lupuloave, Lupuloave,
Domn cu cisme cu potcoave”.

Am luat cartea cu mine, și nu mi-a părut rău. Presupunem, că pe paginile ei voi afla lucruri frumoase, adevărate și folositoare. Și nu m'am înșelat.

Mai mult decât ori și ce însă mi-a plăcut prefața și chiar dacă ar fi lipsit celelalte foi din această carte și ar fi rămas numai prefața, tot a-și fi fost mulțumit.

S'o iau însă dela început! Cartea e tipărită cu litere cirile. Pe pagina primă e titlul și cele ce urmează:

„*Omul povățuit de minte*”. *Vistierie mai mândră decât ea, nu vei afla; De nici un rău nu te teme, luminii ei d' vei urma. — Au tradus din limba franțuzească pe limba Românească Petru Lupulov, în cesaro-crăescului institut clerical de legea g. n. u. în Zara (capitala cetate a Dalmației) de a III. clasă profesor. — Cu propria sa cheltuielă. În Buda, cu tiparul cr. tipografii a universității. 1846*”.

Pe pagina 2, sunt trei citate frumoase din limba franceză, traduse și românește, iar pe pag. 3 e prefața, care, scrisă fiind în o limbă destul de frumoasă, luând în considerare că de când s'a tipărit cartea aceasta au trecut 69 ani și conținând lucruri de actualitate, spuse și scrise de atâtea ori de atunci încoace, m'am decis să o transcriu și să o public.

Înainte de a arăta însă conținutul acestei prefețe, voiesc să arăt — după datele „Enciclopediei” — cine a fost *Petru Lupulov*.

Petru Lupulov, pedagog rom. s'a născut în a. 1804 în Timișoara; a studiat filosofia și teologia în Verona. În 1842 e profesor la teologia din Zara, iar după revoluție ajunge director al școlilor naționale gr.-or. din districtul regimentului rom. bănatic. Moare la 10 August 1872 în Timișoara. *Scrieri*: Poezii ale D. Gr. Alexandrescu, Văcărescu și Eliad, Buda 1845; *Istoria morală*, Buda 1835; *Plânsul la mormântul părinților mei*, Buda 1845; *Omul Povățuit de minte*, din limba franceză, Buda 1846; *Recepte despre varii bucate*, Timișoara 1846; *Teologia naturală*, Timișoara 1869. Despre educația religioasă, fizică, intelectuală și isocială, Timișoara 1868; *Drepturile părinților asupra pruncilor sei și a*

pruncilor cătră părinții sei, scos din dreptul naturii, Timișoara 1871 ș. a.”

Și acum las să urmeze interesanta prefață:

Prețuite cititor!

Nici o carte nu se află, mi se pare, în Impărăția Austriacă; care ar fi din Limba Franceză pe limba Românească tradusă. Deci având eu între alte multe, această atât de folositoare în Paris în Limba Franceză tipărită Carte, am tradus-o în Zara pe Limba Românească, hotărând acuma să o dau la lumină; căci privind eu cu lacrimi la jalnica stare a Literaturii Românești, cum Românii cea mai mare parte beuturii pedându-se (scotând afară pe cei ce fug de beție) se feresc de carte ca de un lucru acidător nu pot sta cu mâinile încrucite și să nu dau când și când ceva la lumină, deșteptând să se scoale cei dela întunec, — apropiinduse luminei ce li se arată, — de și nu mi se plătește osteneala.

Pentru că auzi câte odată pe un prostovan zicând: da ce mi trebuie Carte, că Tată-meu au avut numai Ceaslovu și totuși vânzând peste sau făcând gazdă mare! Însă nu știe prostul de el, că mulți cu cetirea Cărților sau mântuit de multe rele. Apoi este mai mare batjocură pentru un orășan, decât dacă i se poate să învețe pe lângă limba Maicii sale, mai vre o limbă, dar el ticălosul nici limba să nu știe, ci o vorbește ca Doamne ferește. Orășanul, carele nu știe să vorbească limba Maicii sale pe cum se cade, nu e vrednic să fie Orășan; — dacă tu nu știi limba ta, alta streină și mai necioplit vei ști, apoi mai în urmă spre răsul lumii nu vei ști ce ești, Hotentot, Arnaut, sau Armean, — și chiar de te vei lăpăda de neamul tău făcândute coadă unui neam strein, însuș acesta va râde mai mult de tine căci teai încodat, și teai lăpădat de aceea, ce Natura au vrut să fii. —

Din fruntea unui neam te faci coadă altui neam, doară și mai rău decât al tău; — vezi ce bine pățești! ca și racu prin scăeți. În Statul Naturei sunt toți oamenii și toate neamurile asemenea, și prost, pe cum și necioplit nărod este acela, carele se sfiște și se rușinează de aceea Nație de care Părinții lui au fost. Mi se pare că Nația și mai mult se va rușina de așa plantă, că se născu în sânul aceia, și după ce îi supsă laptele, se lăpădă cu totul, ca și Iuda Iscariotul. Nuți place să fii aceea ce natura au voit, bine, însă nici naturii nu place să fii aceea ce poștește ticăloasa inima ta, apoi putea vei tu să te certți cu ea? Nici decât. Schimonosește te cum vrei, însă aduți aminte, că toți aceia cari au umblat împotriva Naturii, aspru de ea au fost pedepsiți. — Natura au vrut să fie neamuri, și limbi deosebite, călcând tu aceasta a ei voință, vei să să fii al ei stăpân, vorbindui întru un chip, care tu însuși nu înțelegi. — Vorbești fără lipsă gândăind cu limba cioflecată ca și acela pe care l au amejit rachiul, boborosește ca vai de el, — îl rād copiii. Te faci cu sâla gângăilă și sarsailă.

Iubite cetitor! Iubește toate neamurile ne lăpădândute de al tău, apoi vei fi mai mult plăcut înainte celor înțelepți, știind ei bine că nici să fii tu Român au stat în voința ta, nici să fie alții Greci sau Arnauți au stat în voința lor, și numai cei sălbateci vreau cu sâla să fii și tu sălbatec. — Tu îți caută lucrul tău, fii de omenie, iubește dreptatea și frăția; fugi, fugi de beție ca de focul cel mai mare, nu te învăța la beatură, nu merge la multe ospete, și nici când nu te înbuiba, măcar de îți va da cineva și în dar, că sănătatea ta prin aceea pătimește, îți vei trage boală, care scump te va ținea. Unde se lucră pentru fericirea de obste, jărtfește și tu din al tău, cât îți este cu puțință, că nu te vei prăpădi cu aceea, ci a ta stricăciune porcede din nebăgare de samă, când nu știi cum vinzi, cum cumperi, cât câștigi, cât cheltuiești. Învațâți copiii de mici să știe poruncile toate, și aceea ce este prescris ca să știe datorințele Părințești naște de ce vor fi Părinți. Eu cunosc foarte mulți orășeni, cari nu știu poruncile Domnului apoi și ei Părinți, încă bătrâni fără dinți; și mă mir cum pot așa oameni să ceară ajutor din Ceriu”. Spunem tu Prietene! dând tu porunci slugilor tale, dacă ei nu le ascultă, oare le vei da plată?

Nu cred! — Dat tu atâtea ești de obraznic și nemulțumitor, încât poruncile cele mai scumpe, mai prețuite, mai sfinte, și cele mai drepte ne

vrind a le ști, și a le împlini, aștepti ajutor din Ceriu. Rușine săți fie, nu ești vrednic a te numi om, ci batjocura și ocara omenirii, dacă tu nu cunoști poruncile aceluia dela care atârnă toată fericirea ta. Cântec rușinoase poți să înveți, dar poruncile nu. — Ah, ticălos de tine, cum te-ai zăuțat, cum te-ai nimicnicit! La birturi vă adunați, acolo batjocoriți sărbătorile, voi nemulțămitoare ființe! Vă ocăriți, apoi dacă sărăciți, vă văitați că nu aveți noroc, dar nu ziceți că nu aveți minte. A! minte aveți toți! Nu e glumă, oameni ca voi, cărora nu trebuie nici o carte nu se află, că voi toate le știți. Voi la birturi știți despre toată lumea să vorbiți! cutarele e așa, apoi acela așa, dar e minciună goală și toate sunt altmintealea, numai voi nu vreți să credeți, ba nici nu puteți crede, că beutura vau făcut capul cald, apoi și ghița să pare că e caldă. — Când veți pași odată în rând cu alte neamuri? Când vă veți lăsa de beție? Vai de voi bețivilor, și de cei ce vau născut, că și urma vă pute, și se îngreșează tineri, copii văzându-vă umblând ca dobitoacele. Prunci cari se nasc de Părinți bețivi, asemenea vor fi bețivi, și îndărătnici. Auzitați bețivilor? auzitați ce nenorocire aduceți voi în lume? Apoi nu vă temeți că veți fi pedepsiți de mânia Ceriului? Veți rămânea la bătrânețe ca vai de voi, și atunci chiar vrând să vă lăsați de spurcata beție nu veți putea, că vi sau îndătinat stomachu săl stropiți în toată ziua cu rachiu, și mîntea vi-s'au slăbit, încât nu e în stare săl chivernisească; mîntea sau făcut roabă stomachului bețivilor: birtașii se 'nbogățesc cu creșterii voștri cari iați câștigat cu multă și cruntă sudoare, apoi își bat joc de voi când vă văd cât sunteți de spurcați după ce vați îmbătut, de putoarea ce iasă din gură nu se poate omul de voi, ca de ciumă, apropia. Bețivilor! vouă vă strig în numele Legilor Dumnezeiești, și Politicești să vă lăsați de beție, și să vă îndepărtați de ea ca de cel mai cumplit rău, că prin ea veți perde cîntea, sănătatea, și toată averea. — Îndătinativă, a vă aduna Dumneșca doi, trei, sau și mai mulți la un loc, unul să citească vreo Carte folositoare, iară ceialtați să asculte, apoi veți petrece fără cheltuiala ce ați da la birturi, veți petrece mai bine, și cu mai mare desfătare, și va fi adunarea voastră rugăciune plăcută Părintelui ceresc, va fi jertfă cuvioasă, și puteți fi încredințați, că atunci și Dzeu e în mijlocul vostru. După ce au citit unul din voi, unul altuia să spună în scurt cum au înțeles ceea ce au citit apoi iacă va Școală întregă. Cartea vă este învățător, iară voi învățați și învățați Școală mai gata fără nici o cheltuială, așa încet, încet vă simțiți mai buni, mai drepti, mai sărguitori, mai păzitori de casă, mai lucrători, mai blânzi, mai așezați, învățând a vă cunoaște pe voi înșivă, și pe aceia, cu cari aveți să trăiți: — cunoscând aceasta, pe cum și datorințele voastre și a lor, nu vă va pōtea nimenea înșela, nici va cere dela voi mai mult decât se cade, căci prostul, și moicul totdeauna acolo unde nu se cade dă mai mult, iară unde sar cuveni să dea, acolo tremură, numai dacă ise face pomenire; el lucră fără lumină, și stricând aceea, ce la lumină ar fi făcut bine, are pagubă înzecită, și insuțită, apoi în urmă îi pare rău că nau vrut să dea bani pe lumină:

Caută după ploae,
Căciulă de oae;
Însă timpul nu așteaptă
Pe cel, ce nu se deșteaptă:
Ci vine întârziat
La trg, cu lucru stricat.
Muerii zicând: vai de noi,
Că lucru merge 'napoi,
Clăbătu i vezi pigulit,
Tolu 'n spate'i tot crpit.
Că 'nainte tot ce' avea,
Pă nimicuri risipea,
Și acum nici pâne n'are,
La copil să dea când cere,
Tremură cu el de frig,
Subțiat, ca un cârlig,
Când e gerul cel mai mare,
De 'ncălzit soba nu arc,
De frig îl vezi tremurând,
Și pruncii auzi plângând,
Toți zic: Tată dă ne pâne,
Ce ne-ai lăsat ca un câne?
De ce soba nu 'ncălzești?

Ci la birt tot cheltuiești,
Și noi aici ne zgârcim
Di frig, de foame perim.
Tu ce dară Tată ești?
Casa dacă 'ți părăsești,
Doară de noi blăstămat
Să fii, viața ne-ai dat?
Vini beat, și 'n pat te trănțești,
Pe noi toți ne ocărești,
Cu ocări în loc de poame
Vrei, să ne treacă de foame?
Cum putem să ne lăudăm,
Tată că și noi avem?
Când fără cină, și prânz,
Ne lași să stăm, și flămânzi.

Vedeți, cum vă place această stare? Voi singuri iubiți cititori ai mei știți, că mulți dintre voi se află în acest chip. — Deci învățativă de tineri la lucru, și gândiți despre toate ce se pot întâmpla; până sunteți tineri alegetivă în ce stare gândiți că veți putea și vouă și altora mai mult folosi, și nu vă aplicați spre aceea ce vedeți că nu e amăsurat talentului vostru, că veți rămânea de rușine, când va cunoaște lumea, că nu sunteți vrednici de norocul la care ați ajuns, zicându-vă: mai mare e norocul, decât dobitocul. Mai bine e să întrebe lumea cum ai ramas fără diregatorie, decât cum ai căpătat diregatorie.

In Zara 20 Mai 1843.

Petru Lupul,
Profesor de Teologie.

Aceasta e prefața scrisă de P. Lupulov în fruntea lucrării traduse din limba franceză, prefață care e de actualitate mai cu seamă acum, în timpul în care trăim și care prefață ar putea fi pusă în fruntea ori cărei broșuri din biblioteca „Asociațiunei” pentru popor.

C. M.

Ultima oră

Sedința de azi a camerei magnaților.

Azi la orele 11 camera magnaților a ținut din nou sedință. Odată reformele militare votate, interesul membrilor a scăzut în mod simțitor. Abia 50—60 de membri iau parte la sedință. Prezidează baronul Samuël Jósika. Rînd pe rînd sunt primite proiectele votate de camera deputaților. La desbaterea proiectului despre procedura civilă iau cuvîntul Bernath Géza și ministrul de justiție Székely. Bernath salută cu bucurie reformele pe cari le crede foarte salutare, excepționează drepturile prea mari de ingerință ce i-se dau ministrului de justiție la permutarea judecătorilor. Spune că la noi, în Ungaria, libertatea judecătorilor a fost și în trecut restrînsă prin legi puțin norocoase și în viitor e amenințată să fie pusă și mai mult la discreția ministrului de justiție, ceace constituie o mare primejdie pentru judecata lor imparțială. Ii răspunde ministrul Székely.

Se primesc apoi aproape fără discuție următoarele proiecte: despre tratatul comercial cu America, despre procedura penală la marină, despre patente, judecătorii administrative, cele două universități noi, în Pojon și Dobrițin, despre adausul personal la salarele funcționarilor de stat, darea de consum și despre locuințele funcționarilor de tren.

Desoperirea unor societăți secrete de studenți.

Poliția din Agram a pornit cu un uriaș aparat să descopere o legătură între atentatul lui Giukici și organizarea aderenților trialismului. Firele conjurației ajung până la Praga. Poliția din Praga a făcut perchiziție la locuințele mai multor studenți bănuți că ar face parte dintre conjurați. S'a descoperit într'adevăr că ei sunt grupați într'o societate secretă, al cărei președinte Dvornicici redactează o revistă trialistă. Asemenea perchiziții s'au operat și în Zara și Spalato. Mai mulți studenți și elevi de liceu au fost arestați. O parte dintre cei arestați sunt cetățeni ungari.

Bibliografie

—x—

— Sumarul numărului de azi din „Noua revistă română”, de sub direcțiunea d-lui D. Rădulescu-Motru, este: Noutăți: Cuvintele M. Sale regelui la statuia lui Cuza-Vodă. — Dela Academie. Actuale: ** Discursul de recepție la Academie al d-lui dr. Gr. Antipa. Culturale: D. Drăgicescu: Despre ideal. Literatură: George Duma: Aeternum Vale. J. Botez: Pierrot (după Verlaine). N. Davidescu: Tortura prin speranță (din Villiers de l'Isle-Adam). Știință: N. Einschlag: Inspirația artistică și alcoolul. Celebrarea vinurilor. — Charles Monselet. — Impulsivitatea provocată de beție la Baudelaire. — Beția lui Alfred de Musset. — Cauzele și rolul ei în viața și creațiunea poetului. — Incheiere. Discuții: N. Ștefănescu-Iacint: In chestia retrocedării Basarabiei. Insemnări: Pagini din timpul răscoalelor țărănești. — Feminism. — Esența religiei. — Dl Iorga să vorbească! Revista revistelor: Convorbiri literare. — Țara nouă. — Lumea. — Revista studențimii. — Sezătoarea. Memento: redacția și administrația: București, calea Victoriei, 62. Abonamentul pe un an, 10 lei, 20 de bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

— A apărut revista literară ilustrată săptămânală „Cosinzeaua” nr. 24—1912, cu următorul cuprins: Ion Agărbicean: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nuvelă. M. Săulescu: Aeternitas, poezie. L. Marian: Spune lumină, schiță. Volbură poiană: Cântec, poezie. Adrian Corbul: Viața la Paris, corespondență. A. Fogazzaro-D. Tomescu: Misterul poetului, roman. I. Bura: Strofe, poezie. S. B.: De am spune adevărul... ** Florile dalbe... Scrisori de la redacție, ghicitori, ilustrații: Vederi dela congresul bisericesc din Alba-Iulia. Abonamentul e 12 cor. la an. Intre abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului opt biblioteci à 25 cor.

A apărut: Povestiri pentru copii și tinerime”. Zilele trecute a apărut nr. 2 din povestirile pentru copii și tinerime, edate de d-nii Radu Prișcu și Candid Mușlea învățători la școala primară centrală din Brașov. Broșura aceasta de un exterior simpatie și cu 5 ilustrații drăgute în text cuprinde povestirea „Vanja” și povestea „Lupul, ursul și vulpea”.

Atragem încăodată atențiunea directorilor de școale asupra acestei broșurele, potrivită de a fi împărțită ca premiu elevilor diligenți. Prețul 12 bani. De vânzare la librăriile Murășianu și Ciurcu din Brașov, și la autori.

Cele două ediții ale nrului 1 sunt deja epuizate.

— „Odrasle de dumbrăviță”, poesii N. O. Dalboeriu. Prețul 2 lei.

La librăria „Tribuna” se află de vânzare: „Din scrierile și cuvântările lui „Ion C. Brătianu” 1821—1891. Tipărite cu ocaziunea inaugurării monumentului său. Partea I. ăcor. 2.

Ion C. Brătianu. „Discursuri, scrieri acte și documente”. 23 aprilie 1876—30 aprilie 1877 vl. II. partea I. Tipărit din fondul monumentului I. C. Brătianu à cor. 2; acelaș vol. II. partea II à cor. 2.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Mită Țăran, sodal, Ciacova. Postul cerut e deja ocupat.

C. Rogovan, Alsóvárány. Ziarul se expediază regulat. Adresa cerută nu o știm nici noi.

Ioan Popescu Pecica-rom. Foaia se expediază regulat. Nu înțelegem ce poate fi cauza de nu o primiți. Vă rugăm a vă interesa la poșta de acolo.

Coriolan Meș, Bucurdeavinoasă. Ziarul se expediază zilnic la adresa d-v.. Iregularitatea e la poșta de acolo.

Nicolae Dima, Odvoș. Ziarul nu e sistat, merge regulat.

Gregoriu Boca, paroh, Rușiuuți. Când ați abonat ziarul nu ne-ați comunicat poșta ultimă. Ziarul s'a expedit la adresa d-v. zilnic în comuna sus amintită, dar nefiind pe fașie indicată ultima poștă a rătăcit ziarul prin alte părți.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

TĂRNĂVEANA

Institut de credit și economii societate pe acții
Sighișoara

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil se scrie concurs sub următoarele condițiuni:

1. R. flectanții au se dovedească absolvirea vreunei școli de specialitate;

2. Serviciul de până acuma și aceea că sunt apti a conduce independent toate afacerile de contabilitate și a încheia bilanțul independent.

3. Purtarea morală inescapabilă. Ce liberi de miliție vor fi preferați.

Acest post în primul an de serviciu se ocupă provizor iar după serviciu corespunzător de un an, definitiv.

Beneficiara acestui post este:

I. În primul an de serviciu provizoriu:

1. Salariu anual de K 1400—plătibil în rate lunare egale anticipative.

2. Bani de cvartir K. 360—

3. Tantiema statutară.

II. După definitivare:

1. Salariu fundamental K. 1600—

2. Bani de cvartir K. 480—

3. Tantiema statutară.

Postul este a se ocupa la 1 Iulie a. c.

Directiunea.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCİAR ROMÂN DIN BUCUREȘTI.

ANUNȚ.

Cu începere dela 4/17 Iunie a. c. orele de cancelarie ale acestei Societăți vor fi dela 8 a. m.—1 p. m., și Cassa va fi deschisă dela orele 9 a. m.—12, afară de luni și a doua zi de sărbătoare când birourile vor fi deschise de la orele 2—6 p. m., și Cassa de la orele 2—5 p. m.

DIRECȚIUNEA.

Un candidat de avocat

cu praxă află aplicare în cancelaria subscrierului.

Dr. Emil Șelariu, avocat
Hatzeg (Hátszeg).

Caut

un candidat de avocat

cu praxă pe lângă condiții favorabile. A se adresa: Dr. Emil Monția, avocat Șiria (Vilagos).

Aviz!

Am onorul a face cunoscut onor. public:

I.

că cancelaria din Lugoj mi-am predat-o dlui avocat Dr. Corneliu Jurca din Lugoj;

II.

Că mi-am deschis cancelarie advocațională nouă în Bocșa-montană (Boksánbánya).

Cu stimă:

Dr. Ștefan Petrovițiu,
avocat.

Gustați

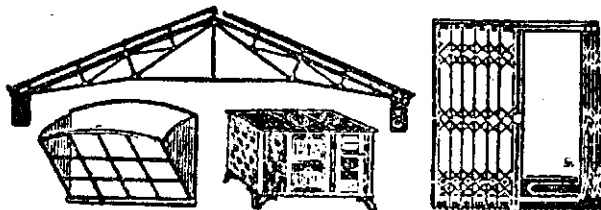
Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”.

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu : : : prețuri moderate. : : :

ILIE BURĂ

Iăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

Primește ori-ce lucrări de branșă aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în branșă aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 oor.

„IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețiturile și e cu totul nesticăcioasă în culorile: roză, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER” săpun. 1 bucată 60 fileri.

„IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 oor.

„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dîngesii burețeși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă oor. 1.60, jum. sticlă 80 fl.

„IANER” esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fl.

„IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 teglă 2 coroane.

„IANER” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comande să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru, brunet). Un carton 4 coroane.

„IANER” apă, care face părul blond,

Pentru a văpsi în timp scurt, în băl. auriu, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 72.

POPPER Testvérek

MAGAZIN DE MODĂ — Arad str. Foryay

Surprinde publicul cu cadouri extraordinare de Rusalii

Toți articlii aci înșirați de-o execuție admirabilă le socotește în 20 coroane.

Delin lănos, modern, în formă nouă pentru un întreg rând de haine.

1 talie de pânză ori batist brodată cu mătăsă,

1 velință de flanel pentru vară, tigru ori turcoască.

1 serviciu de cafea pentru 6 persoane.

1 păreche mănuși lungi de ață.

6 buc. bășmuluțe fine de mătăsă, batist, ori pânză.

1 umbrelă ori ploier negru fin.

1 val de pânză fină pentru 6 cămeși femeoști.

Mare magazin de covoare și perdele.

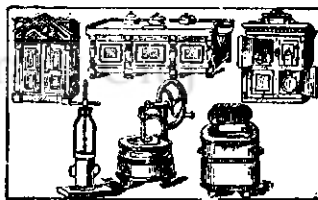
Expediare punctuală în provincie pe lângă ramburs.

50% economie de gheață!

Mare magazin de dulapuri gata pentru gheață.

Mendelovits Farkas

fabricant de dulapuri pentru gheață.
Budapesta VII., Rákoczy u. nr. 64. Telefon: 106—69.

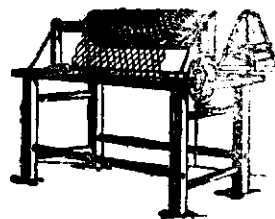

Dulapuri de gheață cu cele mai mari construcții interne, brevetate și cari se pot desface, expediate spre deplină mulțumire a celor mai mari vânzători

De carne din Ungaria — se pun în circulație. despărțirea se face exclusiv prin dețuri din lemn de plută reșinate. Apa de gheață se întrebuințează pentru promovarea răcirii. Absolut fără miros! foarte ușor de curățit fără a scoate gheață afară.

Să nu se confunde cu alte fabricații.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI., Ferencz-utca.

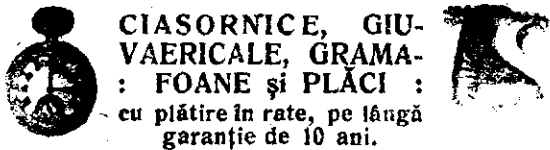
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

CIASORNICE, GIU-VAERICALE, GRAMA:
FOANE și PLĂCI :
cu plătire în rate, pe lângă
garanție de 10 ani.

Cele mai ieftine din întreaga țară la

TOTH JÓZSEF,
orologier și chirometric
SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință! Reparații cu
garanție de 5 ani. Trimite catalog românesc gratuit
și francat. Cele mai bune plăci românești de
gramafon.

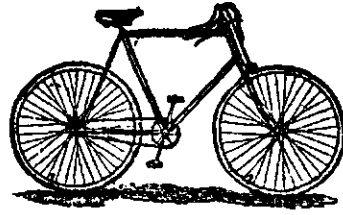
Cel mai frumos și cel mai ieftin
cadou și suvenir este inelul
cu litere alni Fischer, care se
poate lărgi și strânge, cu literă
după plac. — Prețul în bani
gata: inel de argint, aurit 2 cor.,
inel de aur 14 carate 5 cor. și

aur cu mărgăritare și pietri turcești 7-50 cor. cu 3
brilante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fl.

BICICLETE

de renume mondial:

THE CHAMPION
și PREMIER

cu osie campanilară,

roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă ga-
ranță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără
nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor
precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, gumă
interioară și exterioară prima calitate, sonerie,
lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În
urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria
trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La
cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körút 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körút 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

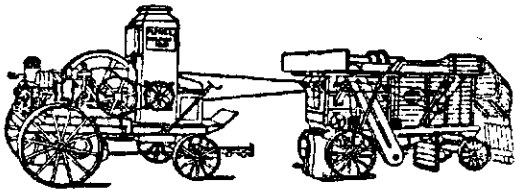
Sztanity György
antreprenor pentru zidiri și pardositor
Arad, piața Kelemen nr. 6.

Primește și pregătește tofelul de lu-
crări de pardosire, construcția dru-
murilor, canalizări și orice muncă
în bransa aceasta oriunde, cu prețurile
cele mai ieftine și pe lângă condițiu-
nile cele mai convenabile. : : :

Prospecte gratis!

Atențiune!

Aducem la cunoștința on.
proprietari și economi, că

Pe timpul trieratului

suntem în plăcuta poziție de a expedia imediat
2 garnituri cu aburi de trierat de 4 cai putere, 3
garnituri de 6 cai putere și 3 garnituri de 8 cai
putere, precum și mai multe garnituri cu benzină
de trierat și motoare cu prețurile cele mai ieftine
și pe lângă cele mai favorabile condițiuni de plătire.

Cu stimă:

FRĂȚII BURZA mare magazin de mașinării economice și ferărie, re-
prezentanții cerc. a fabricii de mașini „Nicholsohn”
ARAD, piața Boros Béni nr. 1.

Comandele cu roșta conștiințios și punctual.

Premiat cu medalia de aur.

Fondat: 1867.

EMERICH BOKODY

și FIUL

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a haine-
lor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și
de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă
o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz
de urgență în timp de 12 ore.

Haine de donu se execută cât se poate de repede.

Becker Károly

fabrică de cuptoare de olane.

D E V A.

Of-ră fabricații proprii de cuptoare de olane
și vetre de fert.

Execută vane de porțelan, vane de scaldat
și pavazarea odăilor de scaldă, repararea
cuptoarelor vechi, precum și tot felul de
lucrări în bransa aceasta, pe lângă garanță
și cu prețuri ieftine.

Fabrica: piața Ötvös József.

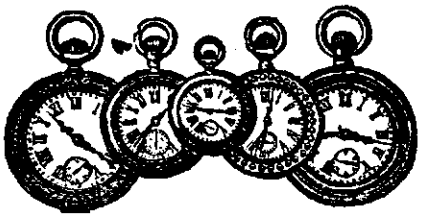
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispargasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a tofelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și artici optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

Toate reparaturile se exe-
cută prompt și cu garanță.

Kirsteuer Aladár

sculptor

în SIBIU (Nagyszeben), str. Faurilor n. 17.

Primește executarea a tofelul de

obiecte de sculptură

de ghips, piatră, ciment, lemn etc. figuri și or-
namente executate foarte frumos.

Specialist în lucrări de mână liberă pe fațade
sau în interiorul zidurilor.

Pregătește figuri întreg, busturi, statuete-relie-
furi din piatră sau metal. Modele mai mici pentru
zidiri și construcții.

Pregătesc

cuptoare de teracotă,
căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
și repararea cuptoarelor vechi și în pro-
vincie. Rugând sprijinul mult onor. public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárvaros, Kém-u. nr. 16.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârsciuri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgâieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestri - -

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

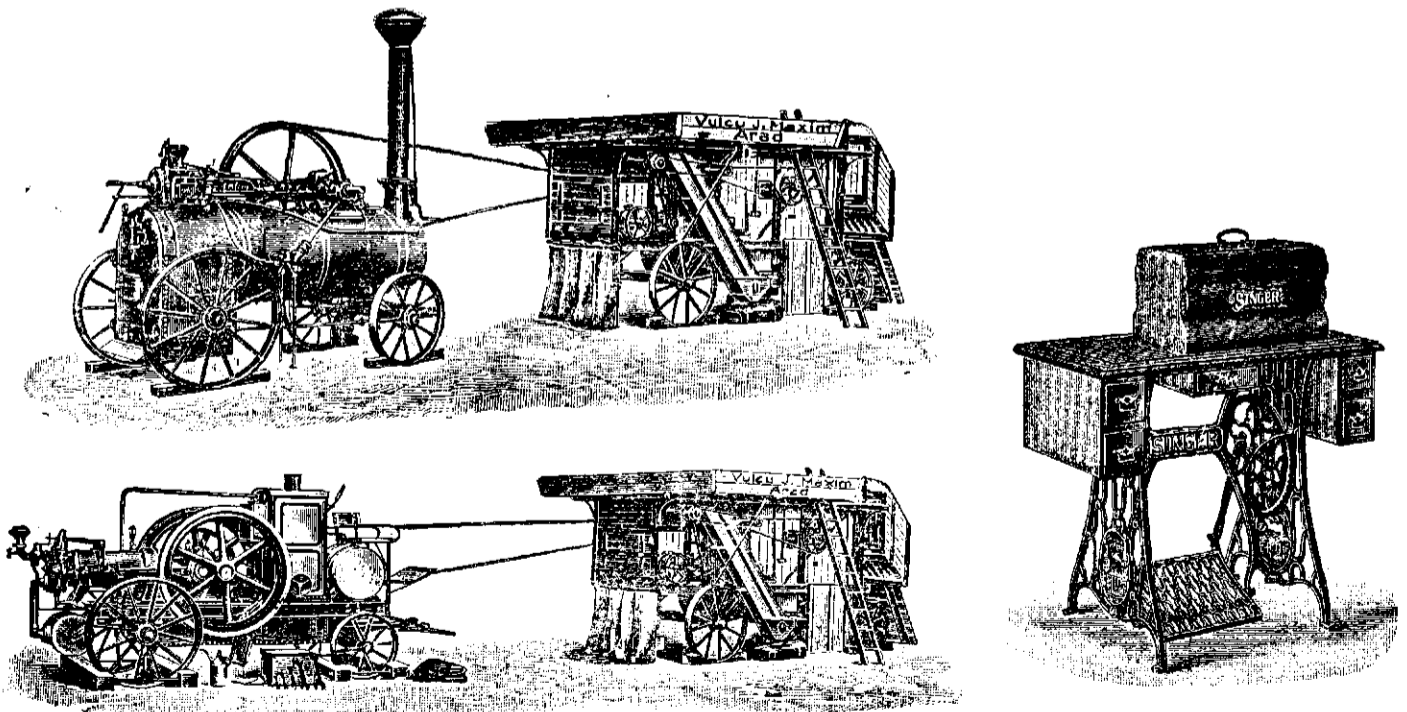
TELEFON 909.

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra mar. lui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

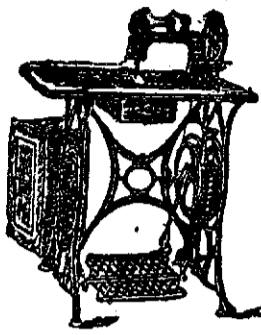
Câtiva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angujez.

Georg Barthelmie

mechanic

Braşov, Strada Porţii Nr. 41.
(Colţul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru maşini, de scris, socotit, dictat şi de cusut, apoi pentru aparate electrice şi fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat şi diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la maşină. —

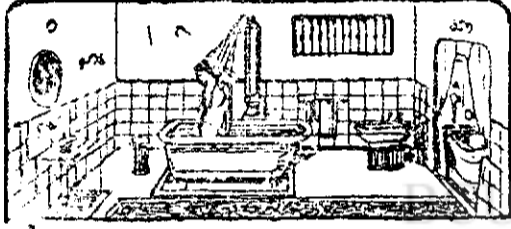
EDUARD LEXEN,

tinichigiu şi anlepriză de instalaţiuni

Braşov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu şi galanterie la edificiile, precum coperişe, şi învelişuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătăria, dulapuri pentru gheaţă, vase pentru spălat şi altele
Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, şi instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — —

Engrosiştilor li-se dau rabat

Depozit bogat în vâni de

scăldat, cămine, closete etc

Serviciu conştiinţios. Preţuri moderate. Reparaţie promptă.

Cu prilejul expoziţiei industriale din Lugoj premiat cu cel dintâi premiu cu: „DIPLOMĂ DE ONOARE”.

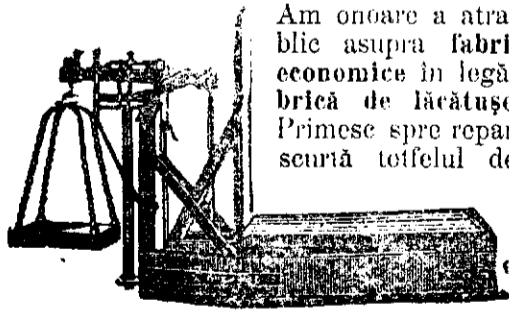
TÓTH ELEK

Turnătorie de fier şi metal, țesătorie de fer şi fabrică de maşini

TELEFON nr. 22.

LUGOJ - LUGOS

TELEFON nr. 22.

Am onoare a atrage atenţiunea on. public asupra fabricii mele de maşini economice în legătură cu noua mea fabrică de lăcătuşerie şi de cumpene. Primese spre reparare ieftin şi în vreme scurtă toffelul de maşini economice,

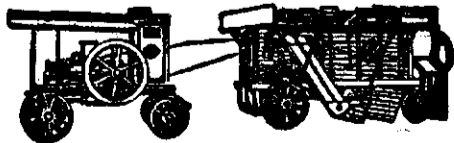
maşini de imblătit, locomobile, părţi de maşini, motoare ori străformarea lor, mori, cazane,

cumpene, pompe, tulumbe, etc. Indreptarea osiilor maşinelor de imblătit, etc. Benzin, motoare, absorbitoare de gaz pentru oleiu brut, ori transportarea părţilor alcătuitoare în timp scurt, cu preţuri convenabile. Totodată recomand pânzele mele de fir, din fir negru ori zincuite, în orice mărime şi cantitate, cu preţuri ieftine de fabrică. La dorinţă servesc cu prospecte şi planuri gratuite.

Fabrică şi atelier de reparatură pentru cumpene.

Mare magazin de maşini economice

Agentura fabricii de maşini a căilor ferate ungare. Vânzare de motoare

Mai de multe-ori premiat cu medalie de aur şi argint.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE GEORGE RUMMEL

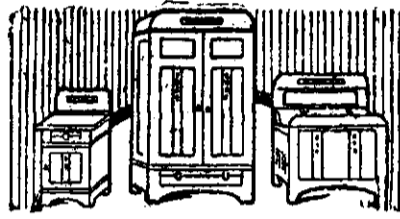
SIBIIU, HONTERUSGASSE Nr. 5 se execută costumele cele mai bune şi strict englezeşti, precum şi alte haine. Pune la dispoziţia stim. dame cele mai nouă şi clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execut în 12 ore. — **Convingerea e siguranţa cea mai bună!** — Rugând sprijin

Cu stimă:

GEORGE RUMMEL

FABRICA DE MOBILE

care formează proprietatea mea în temeiul din Aiud, fabrică de mobile nou aranjată şi magazin, precum şi întreprindere de pompe funebre
Urmasul lui Baumann Arnold

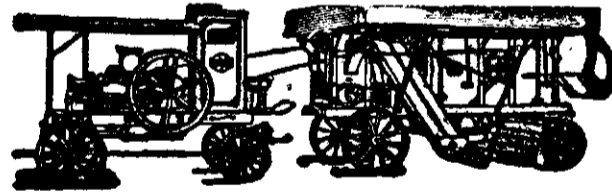
LAHNI KÁROLY, Alba-Iulia

(Gyulafehérvár) vis-à-vis de Tribunal.

Magazin de aranjamente, dela cele mai simple până la cele mai frumoase, pentru prânzitoare, dormitoare satoane şi camere, covoare, perdele şi învalitoare de masă, matraţe de foi cu cadru de lemn şi fier. — Serviciu prompt şi conştiinţios cu preţurile cele mai convenabile. Pentru durabilitatea mobilelor executate în fabrica mea ofer garanţă.

400 decoraţiuni şi 36 premii de stat.

Motoare „OTTO” original.

Locomobile de benzin şi Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mişcătoare. Motoare de ulei brut şi gaz sugător

construieşte în cele mai bune condiţiuni

LANGEN & WOLF

FABRICA DE MOTOARE.

Filiala: Timişoara-Iosefin,
Stada Bonnaz No. 12.

Cereţi gratis cataloage şi preţuri curente!

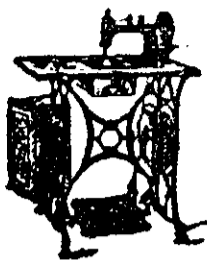
Se caută reprezentanţi solizi!

Peste 106.500 bucăţi funcţionează în toată lumea!

Cea mai veche şi mare fabrică de motoare din lume!

Unul fabrică cu aproape 6000 lucrători şi funcţionari!

Prima calitate.

Mașini de cusut Singer
calitate bună, pentru femei
cu 30 fl. (karikahajós) tot
pentru femei 42 fl., cen-
tra bobin 47 fl., cu 5 cutii
din oricare soi 55 fl.,
cu luntre scufu dătoare
(sülyesztő karikahajós) —
cent albobin fără sunet,
artistic lucrate, un adevă-
rat decor pentru casă cu

66 fl., precum și biciclete cu 52 floreni,
pe lângă garanție de 5 ani — lăferează:

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Revizătorilor le dau rabat. — Catalog
la cerere trimis gratis și franco.

Dacă stropeschi cu „FORHIN“

I - ai mai pu-
țină bătaie
de cap,

II - a lucru
mai puțin,

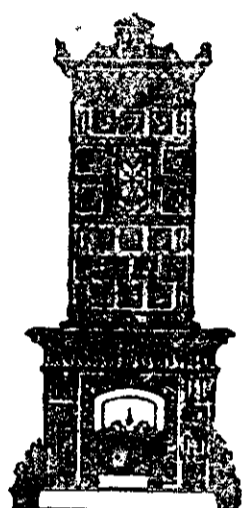
III - a cheltuială
mai puțină!

deoarece „FORHIN“ - ul este
MICTURA DE BORDÓ
adesea îmbunătățită. Se lipește
ușor chiar și de frânzele umede.
La orice brumă poți se
stropeschi, nelăsând ni un
fel de sediment (drojii).

Mulțime de scrisori de mul-
țămire și recunoștință.

Pregătim invenția drului Aschen-
brandt de Rézkénpor și Bordolpor.
Cere prospect gratuit și franco
dela fabrica

„FORHIN“ BUDAPEST, VI.,
VAGZI-UT 93.

Karl Schulleri

atelier de cuptoare,
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

cuptoare cu căhăli

În toate colorile, precum și încălzite în forma
Meissner și **Kastel**, îmbrăcate în căhăli.
Deasemenea construiesc cuptoare de fier
din căhăli albe și vinele.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce
se țin de branșa mea. Comandă primește
și dl **Victor Roth**, prăvălie de co'oniale,
Sibiu, Strada Sării (Sa'zgasse) Nr.

Recomandate de către cei mai renumiți medici

Bandaje

pictoare artificiale, corsete,
legătoare pentru pantece, iri-
gatoare, stropitoare, suspen-
zorii, îndreptătoare, ciorapi
de gumă, vată (bumbac), legă-
toare și articlii pentru bolnavi
precum și cele mai excelente pre-
zervative franceze pentru femei și
bărbați, se vând cu prețuri ief-
tine la

LEINER GYULA, bandagist
Brașov, str. Mihael Weis nr. 13.

Nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

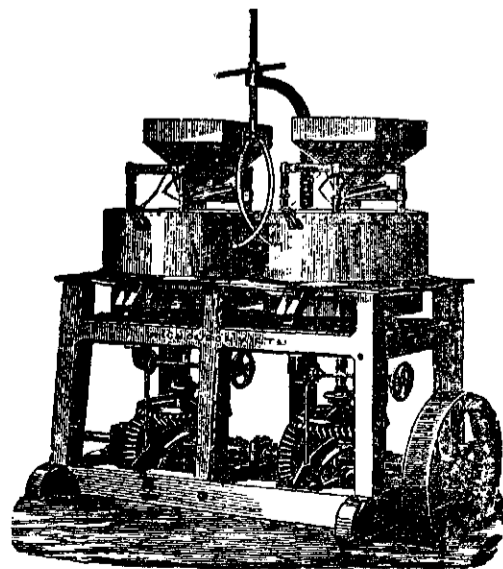
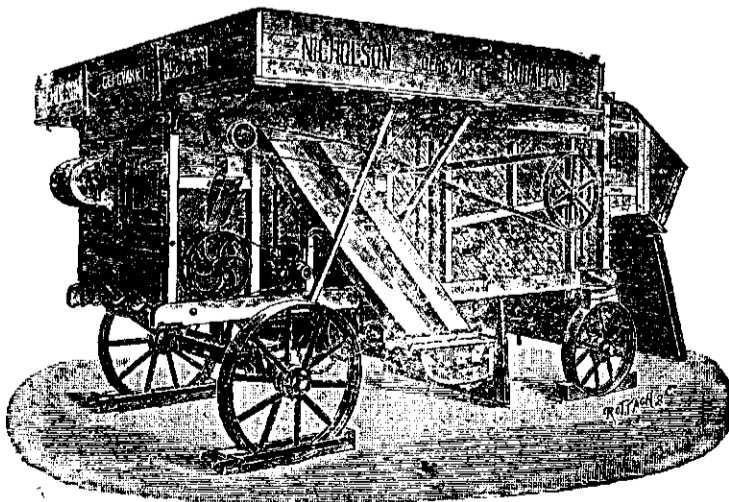
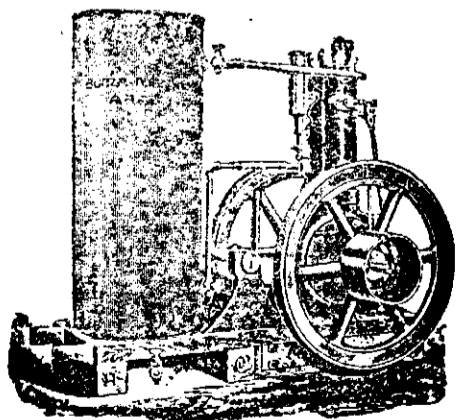
FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă ro-
mânească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole**
aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot
felul de **motoare** cu benzină cu oleu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și
pe lângă plățire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, even-
tual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața
locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter,
„Catalog trimitem gratuit“.

KUN ENDRE,

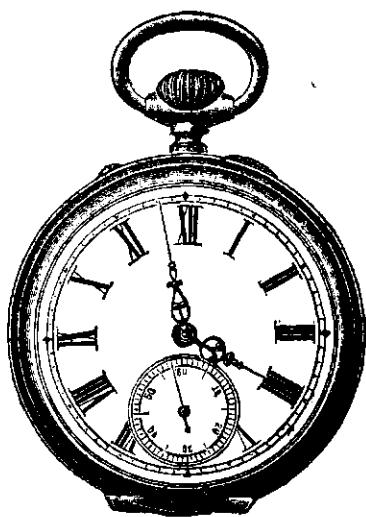
atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-l évay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor
socotesc taxa numai pentru 5.

Cele mai bune

oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericaale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
la ziarul „Românul” (adecă scriu că a cetit anunțul în „Românul”). Coris-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu—Nagyszében, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

≡ Execută toffelul de icoane artistice. ≡

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea, copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe că ateli-
erul acesta în privința mărimii este primul
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate foto-
grafia chiar și pe timp ploios.

Cu deslușiri servesc.

Cel mai bun și mai ieftin izvor de cumpărat !

Cel mai mare asortiment în

pălării de domni și copii

numai fabricații veritabile în cele mai moderne colori
și fason elegant, — apoi în

Cilindre și Claque-uri la

Gustav Schuster succesorul, Sibiu—Nagyszében.
Grosser Ring 17.

Specialitate : fabricație pro-
prie de pălării
pentru țaranii români și sași.

THE VERA

American Shoe

Cele mai perfecte

Cele mai comode

și mai durabile

ghete americane

din timpul
modern pen-
tru dame,
domni și
copii se află
numai în
asortimentul
prăvăliei de
ghete, pălării și articlii
de modă pentru băr-
bați alți

Made by
Rice & Co.
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa**ARAD. Telefon 442.**

Cereți prospect !

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier
industrial pentru mozaicuri
de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de
biserică colorate, mozaicuri
de sticlă și rame de aramă
dela cele mai simple până la
cele mai complicate, cu pre-
țuri moderate. — Geamurile
aproape tuturor bisericilor gr.
cat. sunt lucrate în atelierul
meu, între cari și ferestrele
bisericei noi zidite din Szász-
Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt
lucrate în atelierul meu propriu.

